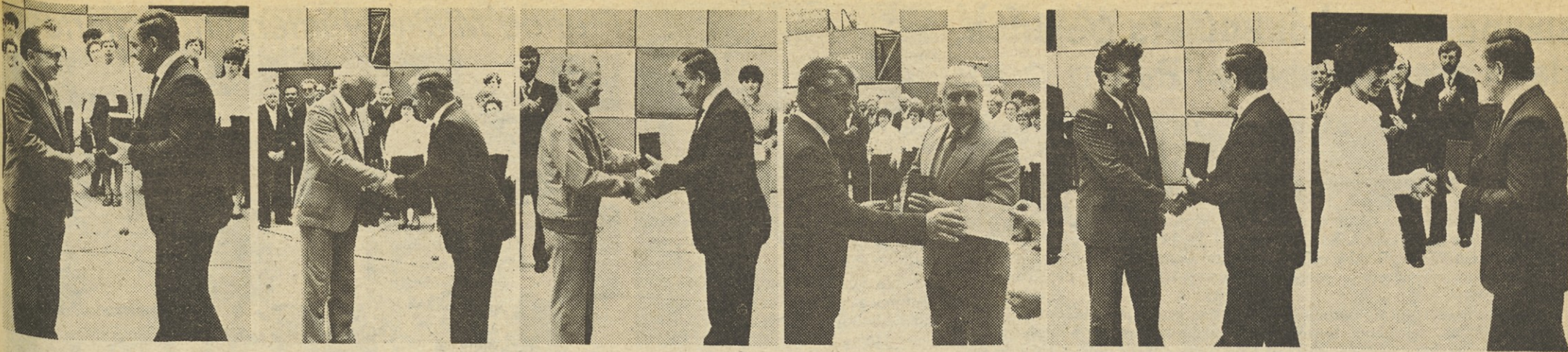

Letošnje Iskrine nagrade so prejeli: Prof. France Mlakar — Ivo Klešnik — Viktor Kosec — Jože Peklenik — Simon Primožič — Tatjana Verbič.

Slavoslovni govornik Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ, je to pot že drugič govoril na proslavi dneva Iskre. Njegove tehtne besede Iskrašem v celoti objavljamo na 2. strani.

Pozdravno pismo predsedstvu SFRJ

Pozdravno pismo Predsedstvu SFRJ z letošnje proslave dneva Iskre in dneva borca v Zajčji dobri je prebral mladinec, predsednik ZSMS Iskre Commerce Vito Murgelj.

Letos smo se delavci Iskre zbrali že na tradicionalnem srečanju ob Dnevu borca — Dnevu Iskre v Zajčji dobri v Ljubljani, od koder vam pošiljamo tople pozdrave in najboljše želje za uspešno delo.

V času, ko bijemo boj za stabilizacijo, se v Iskri še posebej zavedamo, da bomo le s skupnimi močmi kos tej zahtevni nalogi. Zato si bomo tudi v bodoče prizadevali, da bo Iskra postala še bolj učinkovit poslovni sistem.

Zavedamo se, da bomo le z nadaljnjim pospeševanjem in vgrajevanjem znanja in nenehnim izobraževanjem vseh nas sposobni proizvajati take izdelke in sisteme, ki nas bodo še bolj uveljavili na zahtevnih tujih trgih, pa tudi v Jugoslaviji.

S povezovanjem s sorodnimi in drugimi organizacijami v državi bomo zagotovili večjo poslovno učinkovitost našega gospodarstva in pospeševali skupne nastope naših podjetij na zunanjih trgih.

Hkrati se bomo še naprej borili za vsestransko nadaljnjo krepitev socialističnega samoupravljanja ter za ohranjanje temeljnih vrednot naše socialistične revolucije.

Pri tem nam bo vodilo dolgoročni program gospodarske stabilizacije. Čeprav se zavedamo, da je do njegove uresničitve še dolga in naporna pot, naj bo geslo našega letošnjega srečanja — ISKRAŠI, POGUMNO NAPREJ — dokaz, da na tej poti ne bomo omahovali.

Zajčja dobra, 30. junija 1984.

Delavci Iskre

Številni gostje na proslavi dneva Iskre, dneva borca v Zajčji dobri.

Pozdravni govor Janeza Vipotnika

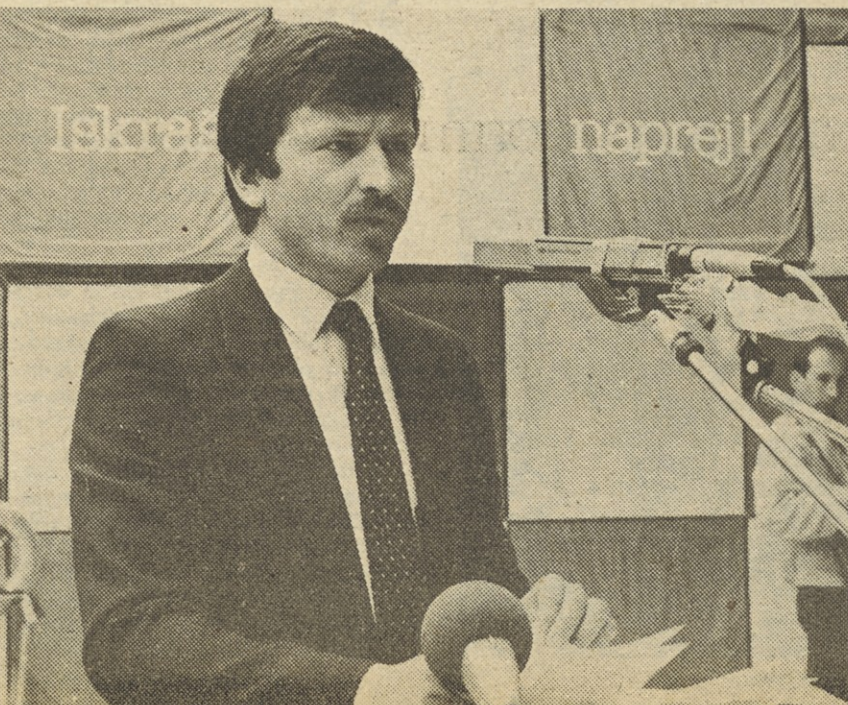
DRAGI ISKRAŠI, DRAGI GOSTJE!

Dovolite mi, da vam v imenu kolektiva Iskra Commerce, ki je letos gostitelj tradicionalnega srečanja delavcev Iskre, zaželim dobrodošlico. Veseli smo, da so med nami tovariši: slavoslovni govornik, Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ in predstavniki federacije, republike, mesta Ljubljane,

ljubljskih občin in družbeno političnih organizacij.

Našemu vabilu so se odzvali tudi predstavniki koroških partizanov, partizanskih radiotehnikov in številni poslovni partnerji.

Poseben pozdrav velja upokojujencem Iskre, ki so se nam pridružili ob današnjem prazniku. Njihova prisotnost na

Janez Vipotnik, glavni direktor Iskre Commerce pozdravlja udeležence in goste.

Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SOZD ISKRA

Številka 28 — Leto XXIII — 7. julij 1984

GESLO NA PROSLAVI: ISKRAŠI — POGUMNO NAPREJ! V Zajčji dobri smo prijetno praznovali

Prireditve ob dnevu Iskre — dnevu borca v Zajčji dobri se je udeležil skoraj vsak drugi Iskraš — Pridružili so se nam tudi mnogi gostje, med njimi Stane Dolanc, Vinko Hafner, Janez Zemljarič, Stane Markič, Marjan Orožen, Janez Bohorič, Pepca Kardelj, Roman Albreht, Erik Vrenko, predstavniki koroških partizanov in partizanskih radiotehnikov, delegacija slovenske narodne podporne enote iz Pittsburga in drugi — Letošnje Iskrine nagrade so prejeli Franc Mlakar, Ivo Klešnik, Viktor Kosec, Jože Peklenik, Simon Primožič in Tatjana Verbič — Na prireditvi smo Iskraši dokazali, da znamo ustvariti še marsikaj drugega in ne samo dobrih izdelkov — Dan pred prireditvijo je zaradi hudih naličev kazalo še na najslabše, toda Iskra Commerce je uspelo kot organizatorju z izjemnimi naporji pripraviti vse pravočasno.

Je že tako: spet smo se Iskraši izkazali kot enotna družina, pa še velika po vrhu. V Zajčji dobri se nas je v soboto, 30. junija zbralo po nekaterih ocenah nekje med 15.000 in 18.000, gotovo

pa bi bila ta številka še višja, če ne bi deževalo kot za stavo vse do sobotnih jutranjih ur.

Udeležba je bila kljub temu skoraj rekordna v primerjavi s prejšnjimi leti, kar pa je povsem razumljivo: to, da se vsaj enkrat na leto dobimo in pogovorimo z drugimi Iskraši je postala že skoraj naša obveznost, ali pa če hočete, lepa navada.

Prvi udeleženci, tisti najbolj zagnani, so začeli prihajati v Zajčjo dobrovo že kmalu po sedmi uri. Nekateri z vlakom, drugi z avtobusi, tretji z osebnimi avtomobili ali pa mestnim potniškim prometom, nikomur pa ni bilo težko najti prireditvenega prostora, saj ga je tja usmerjalo na desetine modrih Iskrinih zastav. Izredno lepo urejen prostor z dvema odroma, številni sedeži in mize, prijetne stojnice in še marsikaj pa seveda godba na pihala in pa balon z Iskrino zastavo so seveda takoj vplivali na prijetnejše vzdušje, čeprav se je

vseh obeležjih in jubilejih Iskre potrjuje prepričanje, da nam Iskra pomeni več, kot le delovno organizacijo, kjer smo zaposleni.

Zahvaljujemo se prizadevnim krajanom Zadobrove-Sneberje in Novega polja, ki so nam pomagali uresničiti današnje srečanje v prijetnem okolju Zajčje dobri.

Sedanji gospodarski trenutek, ne samo v Jugoslaviji, temveč tudi v svetu, (Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik aktiva ZZB SOZD Iskra Tone Orožim z vencem, ki ga je delegacija borcev s proslave v Zajčji dobri odnesla k spomeniku žrtvam na Urhu.

marsikdo s strahom oziral proti nič kaj obetavnim oblakom.

Tradicionalno srečanje Iskrašev, ki ga vsako leto združujemo s proslavljanjem dneva borca, se je začelo z Internacionalno, ki jo je zapel mešani pevski zbor treh Iskrinih delovnih organizacij iz Kranja. Udeležence slavja je za tem pozdravil glavni direktor Iskre Commerce Janez Vipotnik, za njim pa je spregovoril član predsedstva SFRJ Stane Dolanc. (Oba govora objavljamo v celoti.) Pred podelitvijo letošnjih nagrad Iskre je ponovno zapel Kranjski pevski zbor pod vodstvom Marka Studena. Nagrade Iskre so prejeli Franc Mlakar, Ivo Klešnik, Viktor Kosec, Jože Peklenik, Simon Primožič in Tatjana Verbič. Nagrade jim je izročil predsednik Delavskega sveta SOZD Iskra Janez Kern.

Iskraši se ob dnevu Iskre in dnevu borca spominimo tudi vseh tistih, ki so dali življenja za našo svobodo. Tokrat je delegacija borcev in mladine iz Iskre odnesla venec k spomeniku žrtvam na silja na Urhu. Iskraši smo s prireditve poslali tudi pozdravno pismo predsedstvu SFRJ, udeležencem pa ga je prebral predsednik mladine Iskre Commerce Vito Murgelj. Prireditve se je nadaljevala s predajo prapora mladini Iskrine delovne organizacije Avtoelektrika, torej kolektiva, ki bo prihodnje leto organiziral prireditve ob 4. juliju. Verjetno se bomo dobili v Tolmini, gotovo pa v prelepi dolini Soče.

Po ubranem petju pevk in pevcev iz Kranja je na odru pred tisočimi gosti in Iskraši zaplesala folkorna skupina Semiška ohcet, ki jo sestavljajo Iskraši iz Kondenzatorjev. Dokazali so, da se nismo prav nič izmislili, ko smo v eni prejšnjih glasil pisali, da se lahko Iskraši ponašamo z eno najboljših slovenskih folkornih skupin.

Napovedovalec bogatega sporeda je bil, kot malone že na vseh dosedanjih proslavah dneva Iskre — Matko Zdešar iz Iskre Commerce.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Slavnostni govor Staneta Dolanca, člana predsedstva SFRJ

DRAGE TOVARIŠICE, DRAGI TOVARIŠI!

Predvsem najpristnejše čestitke ob dnevu »Iskre« in ob dnevu borca, dnevu, ki ga praznujemo v spomin na 4. julij 1941, ko je politbiro CK KPJ na čelu s tovarišem Titom pozval k uporabi proti fašističnim osvajalcem in domačim izdajalcem.

V ognju štiriletnih bojev, v ogromnih prizadevanjih za izgradnjo ljudske oblasti med vojno in socialistično revolucijo so se gradili temelji socialistične samoupravne skupnosti in se je kovalo bratstvo in enotnost enakopravnih narodov in narodnosti Jugoslavije. Ne le v zgodovini naših narodov in narodnosti, temveč tudi v svetovnih okvirih so narodnoosvobodilni boj in pridobitve, ki so si jih izbojevali narodi in narodnosti Jugoslavije, njihove bitke in zmage, ogromne človeške in materialne žrtve, strahotno trpljenje, junaštvo in neomajnost, simbol svobodnjaških teženj vseh narodov, ki se bojujejo za svobodo.

V spominu na prehojene poti lahko ponosno rečemo, da smo ostali dosledno zvesti naši revoluciji, njenim izvirom in njenim velikim humanističnim ciljem in sicer tako glede na naš notranji razvoj kot tudi glede na našo zunanje politično usmeritev in politiko. Vse naš povojni družbenoekonomski in politični razvoj potrjuje in izražata nepretrganost socialistične revolucije, ki je usmerjena v osvobodjanje dela in človeka, v uresničevanje nacionalne enakopravnosti vseh narodov in narodnosti, v dosledno razvijanje socialističnega samoupravljanja in neuvrčenosti.

Naši delovni ljudje so z zvezo komunistov in tovarišem Titom na čelu v preteklih desetletjih uresničili izreden materialni in družbeni razvoj. Iz napol kolonialne, nerazvite in zvečina poljedelske dežele je bila ustvarjena industrijsko srednje razvita država z razmeroma razvitimi materialnimi proizvodnimi silami in s povsem predrugačeno socialno strukturo prebivalstva, ki je dosegla velik napredek na vseh področjih družbenega dela in življenja.

V tem obdobju se je bistveno okrepil in spremenil naš delavski razred, ki si je z izredno rastjo svojih strokovnih sposobnosti, politične zavesti in splošne kulture, posebno pa z razvojem socialističnega samoupravnega sistema pridobil nove izkušnje ter okrepil svojo ekonomsko in politično moč. To ni več delavski razred, ki nima česa izgubiti. Nasprotno, naš delavski razred se globoko zaveda, kot je ob neki priložnosti rekel tovariš Kardelj, da lahko zelo veliko izgubi, ne le z obnovo kapitalizma, temveč tudi z obnovo državno-lastniškega monopola, ali monopola tehnokracije.

Tudi zato se naši delovni ljudje in kolektivi odgovorno obnašajo tudi danes, ko smo v resnih gospodarskih težavah. Naše gospodarstvo in vsa družba se v zadnjih letih soočata z velikimi problemi, ki so dosegli raven, ko so bolj kot kdajkoli potrebna najširša in dobro organizirana prizadevanja, pripravljenost in sposobnost združenega dela vse družbe in vsakega njenega člana, da vztraja pri njihovem preseganju in ustvarjanju pogojev za trajno stabilen ter uspešen gospodarski in splošen družbeni razvoj.

Za takšne naloge morajo imeti organizirane sile socialistične zavesti, posebno pa zveza komunistov, program za konkretno vsakodnevno aktivnost, ki bo delavskemu razredu odpiral jasne perspektive in poti za njegovo lastno akcijo za krepitev njegovega družbenega, materialnega in kulturnega položaja. To je naš dolgoročni program gospodarske stabilizacije, delan in izpolnjen po temeljnih določilih pro-

grama ZKJ, ustave SFRJ in zakona o združenem delu.

O ocenah, zahtevah in sporočilih stabilizacijskega programa tokrat ne nameram govoriti. Vseeno pa mi dovolite, da opozorim na nekatere izmed njih — na tiste, ki so po mojem mnenju izredno pomembni za našo nadaljnjo usmeritev in konkretno revolucionarno prakso.

Vzroki globokih motenj in neskladij v tokovih gospodarske in splošne družbene reprodukcije niso v sistemu samoupravljanja, temveč nasprotno, v tem, da se samoupravljanje ni razvijalo tako hitro, kot bi bilo to potrebno, glede na doseženo stopnjo razvoja proizvodnih sil naše družbe. Zato je program gospodarske stabilizacije v celoti zasnovan kot program akcij in ukrepov za uresničitev samoupravnega družbenoekonomskega in političnega sistema, kot program boja za krepitev resnične moči družbe in odgovornosti delavca v združenem delu, za njegov položaj, v katerem bo lahi odločal o celoti svojega dohodka in s tem o celoti odnosov v družbeni reprodukciji.

Interesom delavskega razreda je škodovala pogosta pragmatična praksa, da so se odnosi v družbi, posebno v razširjeni reprodukciji, razreševali na osnovi trenutnih razmerij odnosa moči družbenih sil, ki so bili pogosto v prid etatističnim odnosom in administrativnemu urejanju reprodukcije. Kadar se namreč iz starega ter preseženega rojeva novo, nosilci starega nikoli ne odstopajo svojih pridobljenih materialnih in družbenih položajev prostovoljno, temveč so jim ti lahko odvzeti le v žilavem boju z nosilci novih odnosov.

Delavski razred si torej samo s tem, da sta sprejeta ustava in zakon o združenem delu, ni avtomatično zagotovil vseh pravic, temveč je v njih dobil le močno orožje in program za revolucionarno akcijo, za obračun z birokratsko-tehnokratskimi silami. V bistvu je ta boj odločilen razredni boj. Zato morajo biti na čelu tega boja idejno in politično enotne vse organizirane socialistične sile pod vodstvom zveze komunistov, tako glede izhoda bitke za stabilizacijo, kot glede dolgoročnih interesov delovnih ljudi in delavskega razreda.

Priznati moramo, da v vseh samoupravnih organizacijah in skupnostih, pa tudi v vsej družbi, nismo imeli in nimamo dovolj odločne aktivnosti organiziranih subjektivnih sil za uresničevanje ustave in zakona o združenem delu. Zato so, ko gre za razvijanje samoupravnih socialističnih produkcijskih odnosov, tudi rezultati v posameznih samoupravnih organizacijah ter skupnostih in prav tako v posameznih družbenopolitičnih skupnostih in področjih družbenega življenja ter dela različni.

Odtujenost delavcev od pogojev pridobivanja, usmerjanja in uporabe dohodka, administrativno urejanje ekonomskih odnosov, zanemarjanje in zavračanje ekonomskih zakonitosti, zastajanje v razvoju funkcije samoupravnega načrtovanja — vse to je vplivalo na počasen in ne dovolj realen razvoj in neprimerno gospodarsko strukturo, na prekomerno rast vseh oblik potrošnje razpoložljivega dohodka, na visoko rast stroškov proizvodnje in inflacije ter na druga resna neesorazmerja in motnje v tokovih družbene reprodukcije v naši državi.

Vseh teh in številnih drugih problemov ter nasprotij, s katerimi sta se soočila naše gospodarstvo in družba, že zdavnaj ni več mogoče uspešno reševati ločeno od delavcev v združenem delu in na način, ki bi še naprej zagotavljal obstoj sleherne proizvodnje ne glede na njeno ekonomsko upravičenost in ki bi omogočal življenje na račun tujega

družbenopolitičnih skupnostih in posameznika, kar nam, v želji, da bi nas kompromitirali, pripisujejo nasprotniki našega sistema. Gre za združene delavce, ki so, začeni od temeljne organizacije združenega dela in vseh drugih oblik združevanja dela in sredstev, skozi celoto delegatskega sistema, vse do ravni skupne ekonomske in politične organizacije naše družbe — dohodkovno, reprodukcijsko in drugače usodno medsebojno povezani z drugimi delavci ne glede na občinske, pokrajinske, republiške in druge meje.

Samo delavec v temeljni organizaciji združenega dela, povezan tudi v odnosih medsebojne odgovornosti z delavci v svoji temeljni in delovni organizaciji združenega dela ter vseh drugih oblikah združevanja dela in sredstev v vsej družbi se lahko na družbeno najbolj primeren in najbolj učinkovit način opredeljuje glede razporejanja, delitve in uporabe dohodka in se tako uveljavi kot delavec in upravljaec. Nihče ne more bolje kot on določiti prednosti, oz. vrstnega reda in obsega zadovoljevanja najrazličnejših osebnih, skupnih in splošnih družbenih potreb.

Toda, če hočemo, da se bo to uresničilo, saj je to ena izmed naših bistvenih opredelitev, zapisana tudi v ustavi SFRJ in podrobneje opredeljena v zakonu o združenem delu, posebno pa v dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije, mora imeti delavec za uveljavitev svojih pravic vse možnosti, mora pa biti tudi ekonomsko motiviran in odgovoren za racionalno upravljanje in gospodarjenje z družbenimi sredstvi, s celotnim dohodkom, za vse gospodarsko upravičene sklepe o presežku dela, akumulaciji in razširjeni reprodukciji. Odgovoren je za vse dobre in slabe posledice svojih sklepov ter svo-

Trenutek s predaje zastave s strani zastopnikov Iskre Commerce predstavnikom DO Avtoelektrika, organizatorjem prihodnjega praznovanja dneva Iskre, dneva borcev.

jega dela, svojega dobrega ali slabega gospodarjenja. To je eno izmed bistvenih vprašanj nadaljnje razvoja socialističnega samoupravljanja, ki ima najglobljo razredno vsebino.

Tovarišice in tovariši! Ko poudarjamo, da je izhod iz resnih problemov in težav, v katerih sta naše gospodarstvo in družba, pogojen z nadaljnjim razvojem samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in sistema, tega ne počnemo iz kakšnih idealističnih pobud in teoretičnih konstrukcij. Tako ravnamo zato, ker vemo, da je to v deželi, kakršna je naša, edino mogoče in nujno. Sodoben razvoj v svetu in doma to potrjuje. Vse izkušnje neizpodbitno dokazujejo, da je prišlo do motenih tokov v svetovnem gospodarstvu in gospodarstvu posameznih držav predvsem zaradi krize družbenih odnosov.

Ni dvoma, da so se proizvodne sile zaradi skokovitega razvoja znanosti in tehnologije danes v svetu in v posameznih državah toliko razvile, da starih in novih družbenih nasprotij ni več mogoče reševati v okviru starih družbenoekonomskih odnosov. Tega torej ni več mogoče doseči niti z metodami, ki so značilne za zasebne, se pravi skupinsko-lastniške, niti z metodami, značilnimi za državno-lastniške odnose bodisi v državah kapitalističnih dežel bodisi v okviru državnega socializma. Sicer pa tudi ti sistemi, najsi v še tako omejenih okvirih, iščejo izhod v kompromisih, dogovorih in sporazumih, ne le v nacionalnih, temveč tudi v mednarodnih okvirih.

V takih razmerah nastajajo večnacionalne družbe z ogromno ekonomsko in politično močjo, ki že sedaj direktno vplivajo na vsa politična, vojna in ekonomska dogajanja v svetu. Ne redko vodijo politiko te sile in ne države, ki postajajo njihovo orožje. Tudi zato so se mednarodne ekonomske razmere še

(Nadaljevanje na 3. strani)

France Mlakar v imenu nagrajencev

Pripadla mi je prijetna naloga, da se v imenu letošnjih nagrajencev zahvalim za prejeta priznanja — nagrade Iskre. Ob tem velikem dogodku, ki je vtkan v tradicionalno proslavo Iskrašev — v dan Iskre se mi porajata naslednji dve misli.

Prva se nanaša na pojav, ki ni tako redek, tj. da poznamo sodelavce takrat, ko jim nalagamo obveznosti. Bolj kot jih izpolnjujejo, več nalog jim dajemo. Ko je pa čas za priznanje, da so delo uspešno opravili, se radi zadovoljimo z ugotovitvijo, da je bila to pravzaprav le njihova dolžnost.

Današnje nagrade Iskre pa nasprotno pričajo in to že osmič zaporedoma, da se Iskrin kolektiv, kolektiv, ki ga tvori že nad 32.000 delavcev, zaveda, da je treba prizadevnim delavcem dati zaslužena priznanja — tako znotraj kolektivov v temeljnih oziroma delovnih organizacijah — kot tudi v okviru celotnega Iskrinega kolektiva na največji Iskrini svečanosti — ob dnevu Iskre — ob dnevu borca.

Druga misel pa se poraja iz dejstva, da smo vsi današnji nagrajenci dolgoletni Iskraši, ki smo posvetili delu v Iskri 20, 25, 30 in več let dela in se tako vkoreninili v najštevilnejši delovni kolektiv v Sloveniji, ter z njim delili radosti in slabosti, z njimi rasti in uspevali.

Zato sem prepričan, da delim z vsemi sonagrajenci misel, da so priznanja, ki smo jih danes prejeli, tudi priznanja kolektivom, v katerih smo delali in v katerih še delamo in v katerih je delovno okolje tako zdravo in kleno, da je bilo mogoče doseči uspehe, za katere smo prejeli priznanja.

Zato iskrena in prisrčna zahvala vsem sodelavcem in celotnemu kolektivu velike Iskre.

Pozdravni govor Janeza Vipotnika

(Nadaljevanje s 1. strani)

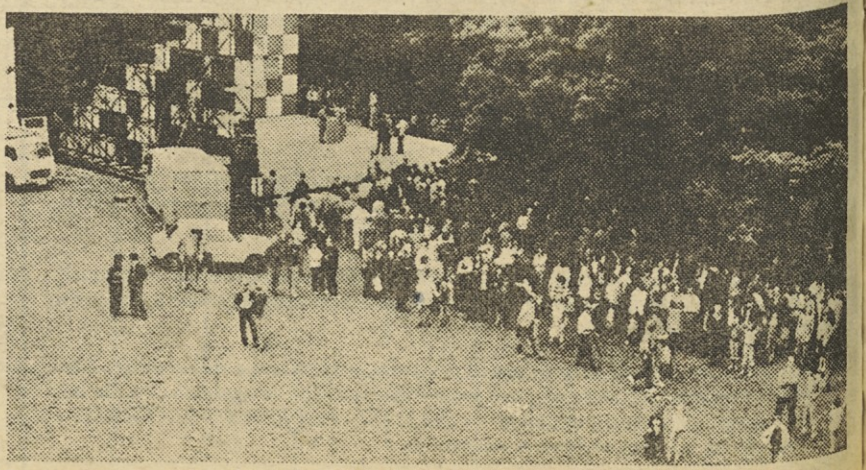
narekuje trezen premislek pred korakom naprej. Skokovit razvoj mikroelektronike, računalništva, avtomatizacije industrijskih procesov in prometa, telekomunikacij postavlja pred Iskro in širšo družbo vprašanje kako naprej.

Slediti svetovnim trendom z upoštevanjem sedanjega zaostanka pomeni, da moramo bistveno več vlagati v posodabljanje opreme, v razvoj in v strokovno usposobljenost ljudi.

Vrli balonarji, med njimi tudi Iskraši, so svoj balon dvignili visoko nad prireditveni prostor.

Dostikrat slišimo besede »domače znanje« in »lastni razvoj« v zvezi z dosežki jugoslovanskega gospodarstva. Podatek, da je za razvoj digitalnega javnega telefonskega sistema potrebno vložiti okoli eno milijardo US dolarjev, nas sooča z realnostjo, da brez povezovalnosti z velikimi poslovnimi sistemi v svetu, ki so sposobni toliko vlagati, ne moremo slediti svetovnemu razvoju.

Reporterjeva kamera je poškilila tudi iz košare pod balonom.

Povsod na prireditvenem prostoru je bil živahen vrvež.

Slavnostni govor Staneta Dolanca, člana predsedstva SFRJ

(Nadaljevanje z 2. strani)

bolj zaostri. Brezobziren boj za profit je še bolj zaostri in poglubil nasprotja med razvitimi in nerazvitimi državami. Mednarodna ekonomska kriza se poglablja in rojeva vse večje nevarnosti ne le za nemoten gospodarski razvoj, temveč tudi za mir v svetu.

V takih mednarodnih okoliščinah poteka naš boj za gospodarsko stabilizacijo. Zato mora biti ena izmed značilnosti in nalog dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije opiranje na lastne sile. Pri tem ne gre samo za učinkovito rabo surovinskih in drugih naravnih možnosti, ne gre samo za povečevanje zmogljivosti naših delovnih organizacij, za boljše rabo modernih tehnologij, ki smo jih drago plačali, za povečanje družbene produktivnosti v celoti itd.

Danes postajata vse bolj odločilna dejavnika v razvoju vsake družbe raven in dinamika njenega lastnega znanstveno-tehničnega in tehnološkega razvoja. Če smo v Jugoslaviji naš razvoj do sedaj opirali predvsem na uvoz tujih tehnologij, kar je bilo v mnogih primerih upravičeno, v mnogih pa tudi ne, potem danes moramo ukrepati drugače.

Ne moremo in ne smemo več zapostavljati dejstva, da imamo močan in kvalificiran delavski razred, da imamo številne kadre z najvišjo stopnjo izobrazbe, da smo na naših fakultetah in drugih znanstveno-raziskovalnih ustanovah vzgojili številne sposobne in v svetu cenjene znanstveno-raziskovalne kadre, da razpolagamo z dobro opremljenimi in relativno močnimi raziskovalnimi organizacijami tudi v mnogih delovnih organizacijah, ki so prav gotovo sposobne nadaljevati razvoj uvožene tehnologije in osvajati nove.

Ne smemo več dovoljevati, da bi nam najposobnejši kadri, šolani pri nas, odhajali v tujino, da bi se še naprej drobili raziskovalni potenciali družbe brez sleherne povezave in koordinacije med njimi, ne smemo dovoljevati, da bi se uvažale tuje tehnologije le zato, ker bi nekdo od tega imel kratkoročne materialne koristi. Dojeti moramo, da gre za bistven problem razvoja materialnih proizvodnih sil, ki je tudi v direktni funkciji ne samo ekonomskih, temveč tudi političnih in obrambnih zahtev ter potreb naše družbe in države.

Gre tudi za to, da je dosedanja, velikokrat neselektivni uvoz tuje tehnologije, vodil nekatere delovne organizacije do odvisnosti in neenakopravnega položaja v odnosih s tujimi partnerji. Poleg tega je uvoz različnih tehnologij v isti panogi gospodarstva imel za posledico razdruževanje naših delovnih organizacij, prihaja pa tudi do ostrega konkurenčnega boja tujih družb za uveljavljanje njihovih interesov pri nas, kar je poleg slabitve ekonomske in proizvodne moči naše družbe velikokrat povzročalo tudi politične konflikte med delovnimi organizacijami, pa tudi med republikami in pokrajinami.

Nekatere organizacije združenega dela so praktično — kot podaljšana roka tujih, pa tudi mednarodnih družb — direktno negativno vplivale na dohodkovno povezovanje v Jugoslaviji in na ustvarjanje naših velikih, ekonomsko močnih in sposobnih ekonomskih grupacij, ki bi bile konkurenčne na svetovnem trgu in se enakopravno vključevale v mednarodno delitev dela. Zato moramo čimprej ustvariti strategijo tehnološkega razvoja, ki bo v

funkciji naše celotne ekonomske politike. Stabilizacijski program je dal temeljne okvire in merila za njeno izoblikovanje.

Neslutene hitrosti tehnološkega razvoja na vseh področjih se mora še posebej zavedati kolektiv »Iskre«. Področja mikroelektronike, teleinformatike, avtomatike in robotike, kot tehnološki temelji informatike, ki mora služiti gospodarskim in drugim odločitvam delavcev, niso več samo ozka strokovna proizvodna področja. Vse bolj postajajo dejanska infrastruktura celotnega gospodarstva in vseh družbenih dejavnosti. Brez njihovega razvoja in najširše rabe si ni mogoče več predstavljati razvoja nobene družbe.

Brez teh faktorjev se ni mogoče več enakopravno vključevati v mednarodno delitev dela. Ždi se mi pa, da na teh področjih v Jugoslaviji že zelo nevarno zaostajamo. Zato se moramo z mobilizacijo vseh kadrovskih in materialnih zmogljivosti v Sloveniji in Jugoslaviji ter s samoupravnim združevanjem dela in sredstev odločno vključiti v tokove razvoja in rabe teh perspektivnih tehnologij; ne samo zaradi še uspešnejšega materialnega razvoja, povečevanja produktivnosti dela, temveč tudi zaradi razvoja, hitrejšega in ekonomičnejšega funkcioniranja družbene infrastrukture našega samoupravnega socialističnega sistema, ki bo po mojem globokem prepričanju z uveljavljanjem teh dejavnikov postal v praksi ekonomičnejši, učinkovitejši in enostavnejši in se bo zaradi večjih možnosti informiranja še bolj približal delavcem.

Tem procesom lahko da in mora dati poseben prispevek tako močna in razvita organizacija združenega dela, kakršna je naša »Iskra«. »Iskra«, ki zaposluje nad 32.000 delavcev, največja organizacija v elektronski industriji Jugoslavije, izvažala danes več kot za 214 milijonov dolarjev svojih izdelkov v tujino. Pri tem je vrednost našega uvoza le nekaj nad polovico vrednosti izvoza. Ti vaši rezultati spodbujajo in morajo biti deležni vse družbene podpore, saj je usposabljanje in usmeritev v izvoz imperativ trenutka, v katerem živimo.

Tudi pri razvoju znanstveno-raziskovalnega dela, pri katerem je v »Iskri« neposredno angažiranih nad 2.500 visoko kvalificiranih strokovnjakov, lahko služite za zgled drugim. Prav gotovo je ves proizvodni program »Iskre« izredno pomemben za gospodarstvo Slovenije in Jugoslavije in njegovo tehnološko neodvisnost na področju tako pomembnih industrijskih panog.

Zato sem prepričan, da bo vaš kolektiv s svojimi dosedanjimi izkušnjami in uspehi v proizvodnji, v znanstveno-raziskovalnem delu pri razvoju elektronike, računalništva, avtomatike in robotike, tudi v prihodnje na čelu prizadevanj za posodobitev jugoslovanskega gospodarstva. Pri tem z lastnimi primeri dokažite in potrdite pomen trdnega povezovanja in sodelovanja z vsemi organizacijami združenega dela vaše panoge in z vsemi znanstveno-raziskovalnimi središči v Jugoslaviji. To je naša velika družbena odgovornost.

Ob vašem prazniku vam želim, da bi z vztrajnim delom uresničili strategijo svojega razvoja do leta 2000.

Se enkrat iskrene čestitke ob vašem prazniku in ob dnevu borca, z željo, da bi vsemu, kar ste že uresničili, dodali še nove uspehe.

Od vsepovsod je vabeče dišalo.

(Nadaljevanje s 1. strani)

No, to, da ne znamo delati samo dobrih elektrotehniških in elektronskih naprav smo na tokratnem dnevu Iskre dokazali tudi na drugih področjih. Naj jih kar naštejemo: trije Iskraši Andrej Vojir, Pipan Marjan in Mojca Verdnik so na jasi nedaleč od glavnega odra večkrat poleteli z balonom, ki pa je bil zaradi varnosti zaradi premočnega vetra z daljšimi vrvmi »priklenjen« na tla.

Na prireditvi so se zbrali tudi Iskrini likovniki in v okviru Ex tempore pokazali svoje slikarske veščine. Dela so nato predstavili na priložnostni razstavi, po eno delo od vsakega udeleženca pa so priključili tradicionalni razstavi Iskrinih likovnikov, ki si jo lahko te dni ogledate v PPC v Ljubljani.

Od Iskrinih kulturnikov so v Zajčji dobri nastopili tudi pesniki in pisatelji. Slišali smo več njihovih del in priznati je treba, da marsikateri Iskraš kar ni mogel verjeti, da »zna njegov sodelavec tudi take reči«. Tistih nekaj skupin Iskrinih nadobudnih nogometašev, ki smo jih videli »nabijati« na več bližnjih jasad ne bi omenjali, nikakor pa ne moremo mimo šahovske simultanke, ki jo je za to priložnost organiziralo Iskrino šahovsko društvo. Z mednarodnim šahovskim mojstrom Iztokom Jelenom se je pomerilo kar 22 Iskrinih šahistov. Mojstra sta premagala le dva, in sicer Kranjčana Kovačič in Kalan, 20 partij pa je zmagal.

Z nastopom balonarjev, pevcev, plešalcev, likovnikov, pesnikov, pisateljev in šahistov pa predstavitev tega, kaj vse znamo Iskraši, še ni bilo konec. Nad seboj smo nedolgo po osrednji prireditvi zagledali manjše športno letalo Cessna, ki ga je pilotiral prav tako Iskraš Drago Bunčič. Ko je bilo letalo nekako na višini 1000 metrov sta iz njega odskočila padalca Brane Hrast in Dušan Intihar, prav tako Iskraša. Verjetno ni treba posebej omenjati, da sta doskočila točno na cilj, čeprav je imel prvi padalec nekaj težav — s številnimi gledalci. Parade ljubiteljev zračnih višin pa s tem še ni bilo konec. V zgodnjih popoldanskih urah je nad Zajčjo dobrovo počenjal vrugolije z letalom Iskraš Lajko Lajovic.

Ob vseh teh nastopih Iskrašev velja vsekakor pohvala organizatorju letoš-

V Zajčji dobri smo prijetno praznovali

Že stara praksa — v vrsti za prijetno dišeč golaž.

Najbolj iskane — mize in stoli v zavetju gozdčiča.

nje prireditve torej naši Iskri Commerce, da se je spomnila in na enem mestu zbrala Iskraše s tako različnimi aktivnostmi.

Organizatorji so imeli srečno roko tudi pri izbiri dveh ansamblov — Dobri znanci so igrali bolj domačo zabavno glasbo, ansambel Šok pa sodobnejšo in verjetno ni bilo dosti Iskrašev, ki se niso zavrteli na enem ali drugem odru.

Med obiskovalci smo naredili tudi krajšo anketo o tem, kako so zadovoljni z organizacijo in sploh prireditvijo v Zajčji dobri. Domala vsi so pohvalili organizatorja, ki mu je po tolikih deževnih dneh končno priskočila na pomoč tudi — sreča. Nekaj pripomb je bilo le na račun tega, da je za nekaj časa zmanjkalo golaža. Gostinsko podjetje Vič, ki je bilo zadolženo za delitev golaža pa tudi za druge gostinske storitve, je bilo kakšno uro nemočno, to pa zato, ker so v Ljubljani zaradi »Kmečke ohceti« zaprli ceste, njihov tovornjak z golažem pa ni mogel odpeljati v Zajčjo dobrovo. Gostinci so problem kmalu rešili s tem, da so Iskraše, ki so ostali

brez golaža, postregli z jedmi z žara, ko je prišel tovornjak pa še z golažem.

Vsekakor je bilo v Zajčji dobri veselja in dobre volje na pretek. Še najbolj veseli pa so bili v soboto morda prav organizatorji, tisti delavci iz Iskre Commerce, ki se nekaj ur pred prireditvijo niso vedeli, kako bo lahko v neurju vse potekalo. Premraženi, toda dobre volje, so po dveh neprespanih nočeh in dveh dneh garanja z veseljem pa tudi s posmehom gledali na dolgo kolono samevajočih šotorov, ki so jih postavljali v najhujšem naluvi v noči s petka na soboto.

V tako izjemnih razmerah in s tako izjemnimi naporu ni bila organizirana še nobena Iskrina prireditev ob 4. juliju. Zatorej vse priznanje mladinkam in mladincem Iskre Commerce, ki so pod vodstvom Vita Murgla pomagali v Zajčji dobri, skupini študentov, Francu Borku, Ivo Vrtiču, Marku Devu, Zvonetu Zupaneku in ekipi iz Marketinga, Tonetu Riharju in skupini iz ISE, skupini pod vodstvom Mitje Fortiča, skupini iz Servisa, Marku Čelebiču in drugim. Lado Drobež

Peš na dan Iskre, dan borca

Dan borca, dan Iskre je gotovo najlepše počastila Iskrina pohodna četa. Na praznik so na prostor prireditve prišli peš. Da res je, peš so prikorakali, pa čeprav le nekaj kilometrov, kar pa sploh ni važno, važnejše je, da je bilo prav letos rekordno število pohodnikov. Kar okrog 70 se jih je zbralo, to pa je rekord, ki doslej še ni bil dosežen.

Bilo je v soboto na dan Iskre dan borca. Na železniški postaji Ljubljana je bil običajen vrvež, že nekaj po osmi uri zjutraj pa je vrvež še naraščal. Kako tudi ne, saj so se začeli zbirati pohodniki, ki sestavljajo četo. Prišlo je preko 20 novogoriških Iskrašev, prišli so pripadniki te čete iz RTV Zagreb, iz slovenskih PTT, iz Iskrinih delovnih organizacij, iz RTV Ljubljana. Ob času odhoda z mestnim avtobusom jih je bilo, kot že rečeno, blizu 70.

Z avtobusom so se peljali do Most, od tam naprej peš pod Bizovikom, do Urha, z ogledom spominskih obeležij, postavljenim padlim med našo slavno narodnoosvobodilno vojno od belogardiističnega črnega orožja. Pot so nadaljevali po poteh partizanske Ljubljane, po poteh spominov in prijateljstva in nekaj pred enajsto uro prišli v Zajčjo Dobrovo na našo lepo proslavo.

Med naporno potjo, kjer pa ni bilo čutiti utrujenosti, saj je bilo preveč mladostne razigranosti, je bilo ravno toliko časa, da smo se z nekaterimi pogovarjali, kaj jim pomeni pripadnost tej četi, ki na najlepši možni način ohranja in goji tradicije naše NOB.

DARINKA JESIH, Široka potrošnja, TOZD TV Pržan: »Že dve leti hodim redno na vse pohode, današnji pa se mi zdi še bolj slavnosten, saj gremo na naš praznik, dan Iskre, dan borca. Presenečena sem, da se nas je zbralo tako veliko število in seveda vesela ob enem, saj je to najlepša garancija, da ta lepa tradicija ne bo nikoli izumrla. Seveda se bom pohodov tudi v bodoče udeleževala.«

ANTONIJA LUKAČ, DO Unitex Ljubljana: »Čeprav nisem ne iz Iskre ne iz PTT in ne iz RTV, sem se udeležila današnjega pohoda zato, ker ne morem pozabiti prejšnjih pohodov. Prej sem bila namreč zaposlena v PTT, udeleževala sem se redno vseh pohodov, v moji sedanji DO takih akcij ni, zato sem

prišla še s toliko večjim veseljem. Z vami Iskraši se bom danes veselila na vašem prazniku. Hvala, da ste me povabili.«

(Nadaljevanje na 4. strani)

Mogočno je zadonela pesem Iskrinega mešanega pevskega zbora iz Kranja.

Navzoče je navdušil nastop semiških folkloristov.

FRANC MLAKAR, DO INŠTITUT ZA KAKOVOST IN METROLOGIJO

— Glavna nagrada Iskre za vrhunske dosežke trajnega pomena na področju kakovosti in metrologije

Prof. Franc Mlakar, diplomiran inženir elektrotehnike, je član KPO za tehnično področje v Iskrinem Inštitutu za kakovost in metrologijo. V Iskri je zaposlen od leta 1956. Njegovo strokovno in raziskovalno delo je bilo in je ves čas usmerjeno v področja merilne tehnike, kakovosti, preiskovanja električnih izdelkov in električne terminologije. Je avtor 15 knjig, 26 člankov, 53 referatov in 7 raziskovalnih nalog iz omenjenih področij. Poleg tega je prevedel številne strokovne knjige, članke in druge publikacije. Nazoren dokaz njegove vsestranske aktivnosti je seznam njegovih strokovnih knjig in publikacij, bogata bibliografija, ki obsega kar 9 strani.

Kot predstavnik Iskre tvorno deluje v številnih uglednih domačih in mednarodnih institucijah, s čimer pomembno doprinese tudi k ugledu Iskre doma in v svetu. Vidna referenca njegove mednarodne aktivnosti je nedvomno tudi uvrstitev njegovega življenjepisa v mednarodno bibliografsko publikacijo „Kdo je kdo v svetu“ za leto 1980–1981.

Prof. Mlakar je izredno široko razgledan. S svojo doslednostjo, vztrajnostjo, natančnostjo in bogatim strokovnim znanjem se je vidno uveljavil v jugoslovanskem in mednarodnem prostoru.

Je prejemnik številnih nagrad in priznanj, za svoje delo pa je leta 1975 prejel tudi odlikovanje predsednika Tita — Red dela s srebrnim vencem.

Če pri tem zapišemo, da je učbenik izšel v kar 82.000 izvodih ter šestih slovenskih, petih makedonskih in devetih srbskohrvatskih izdajah, smo povedali dovolj.

Triinšestdesetletni profesor Mlakar, po rodu Mariborčan, danes nikakor ne kaže svojih let. Nasprotno, ves mladosten je, okreten, priazen in zgovoren, skratka, človek, ki ne deluje prav nič strogo profesorsko, čeprav je iz pogovora moč razbrati poleg njegove široke strokovne izobrazbenosti, tudi širšo, vsestransko razgledanost, ki jo danes, žal, dostikrat pogrešamo pri mlajših intelektualcih.

V Iskri se je njegova znanstvena sled globoko vtisnila predvsem na področju kakovosti in metrologije; na področju torej, ki je še kako pomembno za kakovost in moderno izvedbo Iskrinih proizvodov, tako na domačem kot tudi in predvsem na tujem tržišču.

Vendar pa njegova ustvarjalnost, poleg strokovnega dela v Iskri, velja tudi, kot smo že omenili, pedagoškemu in vzgojnemu delu, saj je bil, med drugim, izvoljen tudi za rednega profesorja Elektrotehniške fakultete v Splitu.

V njem se, kot kaže, srečno združujeta znanstvenik in praktik v industriji ter pedagog, kar je vsekakor posrečena, a zato tembolj redka kolizija lastnosti v enem samem človeku.

Vendar z vsem naštetim podoba prof. Mlakarja še zdaleč ni popolna in celovita. Poleg vsega naštetega je namreč tudi zelo angažiran in aktiven družben delavec, o čemer pričajo njegova članstva v številnih pomembnih strokovnih družbenih telesih, tako doma kot v tujini.

Med drugim je bil generalni sekretar Jugoslovanskega elektrotehniškega komiteja, strokovno je sodeloval na številnih mednarodnih strokovnih srečanjih in simpozijih, kjer je opravljal pomembne funkcije in strokovno zavzeto zastopal našo državo.

Pri tem ne smemo pozabiti, da je bil vrsto let tudi član številnih strokovnih revij in časopisov z elektrotehniškega področja, kamor je tudi vneto in strokovno pisal in prispeval vrsto člankov.

In, če smo že pri njegovi strokovni bibliografiji, zapišimo še, da je prof. France Mlakar doslej s področja merilne tehnike, kakovosti, preiskovanja električnih izdelkov in elektrotehniške terminologije napisal kar petnajst knjig, 26 člankov, 53 referatov in 7 raziskovalnih nalog z omenjenih področij.

Končno, a nič manj važno je tudi profesorjevo prizadevanje in delo za lepo slovensko elektrotehniško terminologijo, kar vsekakor kaže na njegov izreden posluš za slovenski jezik, odnos in spoštovanje do njega.

Tudi tu je oral ledino, tako da danes tudi na področju elektrotehnike zato

lahko pišemo in se izražamo v lepi, eksaktni in pravilni slovenščini.

Še bi lahko naštevali izredne lastnosti našega nagrajenca, s katerim sleherni razgovor predstavlja zares užitek, saj je v pogovoru z njim na slehernem koraku moč ugotovljati, da je profesor daleč od ozke, suhoparne strokovnosti, da vse povezuje z živim življenjem in bogatim, zlahkim slovenskim jezikom.

Vse to pa priča, da imamo v njem celovito, bogato in polno osebnost, ki je izredno veliko prispevala, tako k razvoju Iskre, kot tudi k razvoju in napredku znanosti pri nas, zlasti pa seveda elektrotehniške znanosti, v kateri je že zdaj častno zapisano njegovo ime.

MAK

IVO KLEŠNIK, DSSS SOZD ISKRA

— Nagrada Iskre za pomembne dosežke na področju poslovanja in koordinacije investicijske dejavnosti v Iskri

Ivo Klešnik ima velike zasluge za uspešno rast in razvoj DO Iskra Avtomatika. Ko se je leta 1960 zaposlil v takratni tovarni TELA in leto kasneje postal njen direktor, se je moral takoj spoprijeti s problemi preskrbe turizma in proizvodnje, vlaganj v razvojno-raziskovalno dejavnost, programske usmeritve, širjenja proizvodnje in številnimi drugimi.

Z izredno prizadevnostjo in odgovornostjo mu je uspelo uspešno rešiti ključne probleme, kar se je odražalo v organizacijski trdnosti in poslovni uspešnosti DO Iskra Avtomatika. Pomemben je tudi njegov doprinos k širjenju proizvodnje na manj razvita območja (Dobrepolje, Makole, itd.).

Zdaj Ivo Klešnik kot svetovalec KPO SOZD Iskra opravlja delovne naloge s področja koordiniranja skupnih Iskrinih investicijskih projektov. Nedvomno ima pomembne zasluge, da je sistem združevanja sredstev za strateške investicijske projekte zaživel in da je Iskra tu dosegla nadpovprečno dobre rezultate. Viden je tudi njegov delež pri organiziranju bančnega konzorcija za spremljanje Iskrinih investicij in njegovo osebno prizadevanje pri urešničevanju posameznih investicijskih projektov v Iskri in izven nje.

MIRA PINTARIČ, RTV Zagreb: »Nikoli si ne bi mislila, da se da v enem dnevu doživeti toliko lepega, pričakujem pa še več doživetij, saj sem prvič na vašem prazniku in res me zanima, kako to izgleda, na pohodu pa nisem prvič in tudi zadnjič ne. Še bom prišla, če se bo le ponudila priložnost, saj je to akcija širšega pomena, priložnost za spoznavanje in utrjevanje novih vezi prijateljstva. V komaj treh urah sem spoznala že 40 novih ljudi.

Marko Rakušček

Dr. Boris Frlec sprejel predstavnike Mc Kinsey

V torek, 3. julija je podpredsednik IS Skupščine SRS dr. Boris Frlec sprejel predstavnike znane mednarodne konsultantske tvrdke Mc Kinsey, ki trenutno opravlja svetovalske in razvojne naloge v SOZD Iskra. Predstavnik Mc Kinseyja dr. Peter Kraljič je skupaj s predsednikom KPO SOZD Iskra Borisem Lasičem in članom KPO SOZD Iskra Vitom Osojnikom seznanil dr. Frleca z dosedanjim delom tvrdke Mc Kinsey v Iskri. Dr. Frlec je pozdravil idejo Iskre, da je zaupala tako pomemben razvojni projekt tej tvrdki in poudaril, da je Iskra pravilno ravnala, ko je zaupala znanosti, ki naj razrešuje njene razvojne probleme. Hkrati je podpredsednik IS povabil dr. Kraljiča in predstavnike Iskre, naj ga ob zaključku Mc Kinseyeve projektne naloge seznanijo z ugotovitvami in zaključki tega projekta.

Ivo Klešnik, eden izmed letošnjih Iskrinih nagrajencev nam je povedal o svojem delu v Iskri naslednje:

»Že 25. leto sem v Iskri. Reči moram, da sem zadovoljen in ponosen, da 25 let delam in ustvarjam v organizaciji, o kateri pravim, da je najboljša SOZD na svetu. Seveda pa to na žalost vzdržijo primerjavo samo v okviru domovine — primerjave navzven namreč ne prenese — pa tudi tu lahko rečemo, da primerjava z organizacijami, s katerimi se lahko sploh primerjamo, le pomeni, da smo ob istih, ali včasih celo slabših pogojih ustvarjali boljše rezultate.

To ne pomeni le vztrajnega, eksaktnega in pridnega dela, ampak pomeni tudi napredek. V glavnem ni treba gledati samo na to, kdo vse nam postavlja ovire in kako nam taka ali drugačna zakonodaja ne omogoča najbolj uspešnega dela, ampak vse to samo dokazuje, da se z vztrajnostjo in naporom lahko doseže marsikaj.

V organizaciji, kjer sem začel svoje delo v Iskri, smo začeli skoraj iz nič, a vendar so napor in vztrajnost prispeli svoje in je danes ta DO zdaj med najboljšimi v Iskri. Skoraj lahko trdim, da nismo prav veliko znali, da pa

smo imeli hotenja, pogum in voljo, in to je prinašalo rezultate.

Pri tem je pomembno tudi to, da smo izredno eksaktno delali na novih proizvodih in jih z vztrajnim delom in naporom vseh, ki so pri novih programih sodelovali, dovolj hitro vključevali v proizvodnjo. Intenzivno smo tudi vztrajali pri pridobivanju novih kadrov. Pomembni so tu predvsem sveži kadri nove generacije, ki prihajajo in prinašajo nove ideje, poglede itd., samo vključiti jih je treba v pravo okolje, vse to pa daje rezultate.

O sami nagradi pa je Klešnik dejal: »Zelo težko je govoriti o nagradi, saj človek, ki 25 let dela in ustvarja v nekem kolektivu, razmišlja le o tem, kako bi še naprej ustvarjalno deloval in je nagrada pač dejstvo, da nagrada sploh so in jih nekateri dobijo, vsi pa vrsto ne morejo priti. Seveda pa niti enem samem trenutku nisem pomislil, da delam za tako, ali drugačno nagrado pač pa sem v vsakem trenutku svojega aktivnega dela razmišljal o tem, kako so napore za uspeh sestavnih del dela, ki ga človek vključuje v razmišljanje o uspehu in napredku Iskre in našega gospodarstva sploh.«

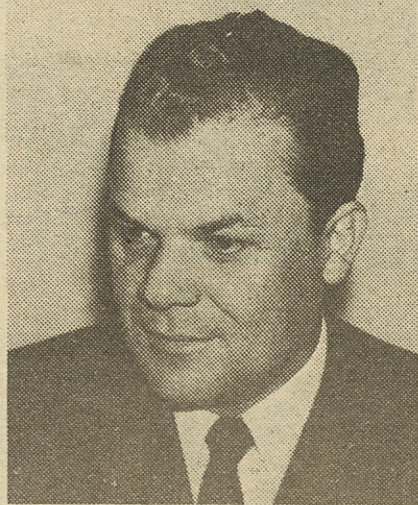
VIKTOR KOSEC, DO ISKRA KIBERNETIKA

— Nagrada Iskre za izjemne dosežke pri razvoju in organizaciji TOZD Števci in njegovi uveljavitvi na mednarodnem trgu

Viktor Kosec se je v Iskri (takratnih strojnih tovarnah) zaposlil že leta 1945. Vso svojo ustvarjalno energijo je že zelo zgodaj osredotočil na razvoj in proizvodnjo števec, ki so kot plod lastnega znanja danes med najvidnejšimi izvoznimi artikli Iskre.

Kot dolgoletni direktor TOZD Števci ima izjemne zasluge za uspehe temeljne organizacije, ki je ena izmed najbolj uspešnih v okviru SOZD Iskra, predvsem kar zadeva izvoz. Danes TOZD Števci izvažajo v več kot 25 dežel. Samo v Zvezno republiko Nemčijo so izvozili več kot milijon števec. Kljub ostri konkurenci svetovno znanih tujih firm so uspeli pridati tudi licenco za proizvodnjo števec v Španijo, Tunizijo in Turčijo.

Viktor Kosec je z uspešnim vodenjem, organiziranjem dela in z nenehnim pospeševanjem lastnega razvoja odločilno vplival na poslovne uspehe temeljne organizacije doma in v tujini. Aktiven je tudi na družbenopolitičnem področju in je za svoje uspešno delo prejel številna priznanja in nagrade. Med drugim je bil leta 1977 odlikovan z Redom dela z zlatim vencem.

»Vsako leto odhajajo v pokoj Iskraši moje generacije«, je povedal Viktor Kosec, ki že skoraj 40 let neprekinjeno dela v Iskri. »Zato lahko rečem, da sem pretežni del svojega življenja in dela pustil v Iskri in nikakor ne morem biti ob tem spoznanju nezadovoljen.

V teh 40 letih sem marsikaj doživel, bolj ali manj uspešne vzpone pa tudi padce, ker je pač življenje takšno. Pričan pa sem, da smo v tem obdobju le

dosegli določene rezultate, ki jih je človek lahko v resnici vesel, čeprav seveda ni uspehov brez vmesnih porazov.

Našo proizvodnjo števec smo začeli tako rekoč iz nič. Začeli smo s števecem, ki ga je skonstruiral ing. Milan Zeleznik, vsi pa smo bili takrat mladi in nič kaj pripravljeni na naloge, ki so bile pred nami. Vendar pa smo z velikimi naporom, v sorazmerno kratkem času pogladi v tek proizvodnjo števec in po desetih letih izdelali prvi milijon števec, namenjenih izključno domači porabi.

Nato smo storili korak naprej in začeli z izvozom števec. Kot vidite, je izvozna usmeritev pri nas že zelo stara in z njo smo začeli mnogo pred sedanjim trenutkom, ko je postal izvoz nujen za vse. Tako smo pred petnajstimi leti izvozili že za 3 milijone dolarjev števec.

V tem obdobju, ko smo stopili na svetovni trg, smo šele ugotovili, kaj smo in kje smo, kajti šele v primerjavi z razvitim svetom smo dobili pravo mero in vago. Ko smo prišli na tržišče razvitih dežel, kot je Nemčija, smo bili sprva malce neboljani in v strahu pričakovali kakšna bo reakcija tega tržišča na naše izdelke.

Po prvih desetih tisočih števcih, ki smo jih izvozili na razviti zahod, smo proizvodnjo stopnjevali in pred tremi leti izvozili že za 12 milijonov dolarjev števec, oz. kar 65% izvoženih števec smo poslali na zahtevna tržišča zahodnih držav. In povedati moram, da pri tem nismo imeli večjih problemov.

Ko smo Viktorja Kosca za konec porabali, kaj meni o Iskrini nagradi, je skromno dejal:

»Sleherno takšno priznanje človeka razveseli. Vendar velja to priznanje rezultatom, ki jih nisi dosegel, sam ampak celoten kolektiv. Kajti v naši dejavnosti posameznik ne more nič, le v sodelovanju z ustreznimi ljudmi lahko nekaj dosežeš. Tako je Iskrina nagrada na eni strani priznanje posamezniku, vendar pa in predvsem priznanje dejavnosti, v kateri je vključeno veliko število ljudi.«

JOŽE PEKLENIK, DO ISKRA TELEMATIKA

— Nagrada Iskre za pomembne dosežke pri razvoju tehnologije telefonskih central

Jože Peklenik, inženir elektrotehnike, je v Iskri zaposlen že od leta 1949, sedaj kot svetovalec direktorja za tehnološko področje v Iskri Telematiki. Kot dolgoletni Iskraši je deloval na različnih področjih, najvidnejši

Peš na dan Iskre, dan borca

(Nadaljevanje s 3. strani)

MARINKA OBLAK: PTT: »Od leta 1979 sem bila skoraj na vseh pohodih, zato je odveč odgovor na vprašanje, zakaj sem tudi danes tu. Še posebej sem vesela, da gremo tako številčno peš na vaš in naš praznik. Iz PTT udeležba sicer ni najboljše, pričana pa sem, da bodo tudi drugi izvedeli, kako je lepo na takih pohodih in da nas bo prav zaradi te »reklame« drugič še več.«

Nad 70 mladih pohodnikov iz Iskre, PTT in RTV je prišlo peš na prireditev v Zajčji dohravi.

(Nadaljevanje s 4. strani)
pa so njegovi dosežki na področju tehnologije telefonskih central.

Kot vreden in neumoren delavec je nenehno vpeljeval v proizvodnjo nove tehnološke rešitve elektromehanskih in kasneje elektronskih telefonskih central. S svojim delom je bistveno prispeval h kakovosti novih, tržno zanimivih proizvodnih programov.

Z nenehnim razvojem tehnoloških postopkov in s sodobno organizacijo proizvodnih procesov je ključno prispeval tudi k učinkovitejšemu delu v drugih delovnih organizacijah v Iskri in izven nje.

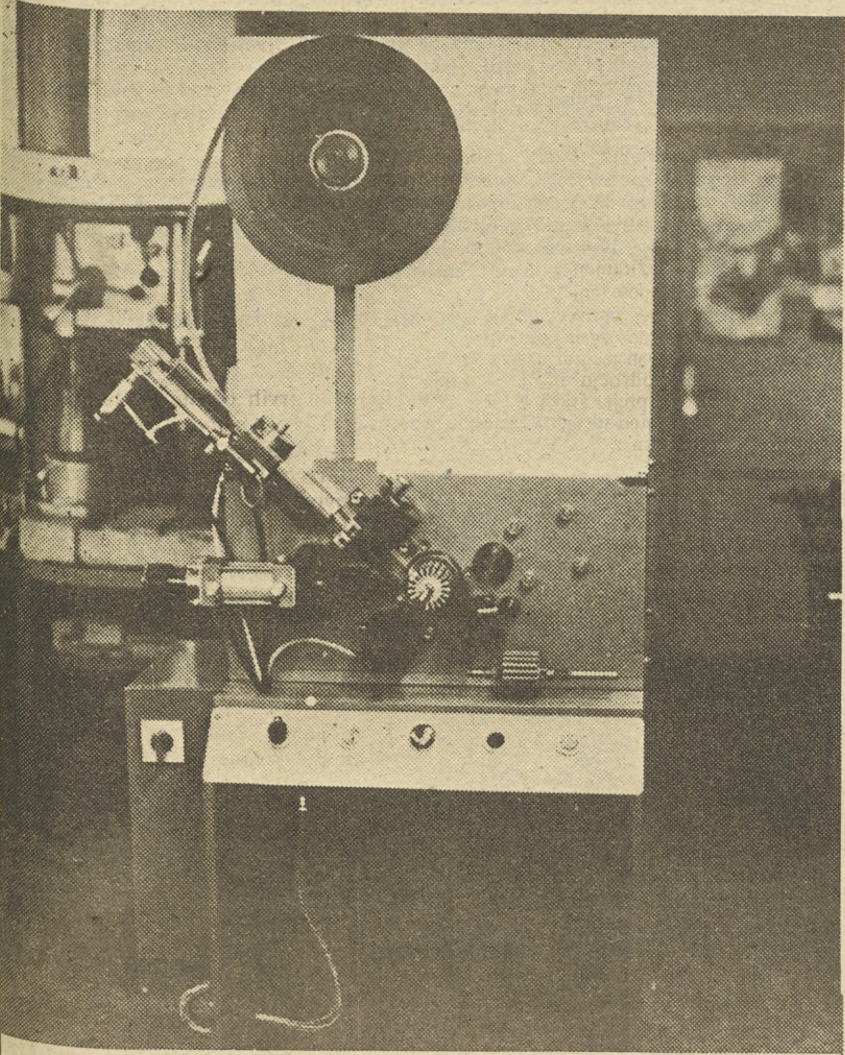
Poleg svojega strokovnega dela je tovariš Peklenik ves čas aktivno sodeloval v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Sedaj je predsednik aktiva zveze borcev v Iskri Telematiki. Za svoje delo je prejel tudi državna odlikovanja; medaljo zaslug za narod leta 1945 in red dela s srebrnim vencem leta 1977.

Inženir Jože Peklenik iz Iskre Telematike je bil med pobudniki, ki so v kranjski Iskri že pred desetletji zagovarjali večjo naslonitev na lastno znanje in moči in niso marali ostajati v celoti odvisni od uvožene tehnologije in opreme.

Skupaj s sodelavci ima zasluge za marsikatero dopolnitev tehnološke opreme z izdelki, oz. stroji, ki so plod lastne zamisli in izvedbe.

Trenutno je Jože Peklenik svetovalec direktorja za tehnologijo in proizvodnjo Iskre Telematike in se ukvarja s posebnimi nalogami tega področja. Aktivni je v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, trenutno kot predsednik Združenega aktiva Zveze borcev delovnih organizacij kranjske Iskre.

Tale posnetek je nastal v novogoriški Iskri — Avtoelektriki, v tovarni delovnih sredstev, v oddelku posebnih orodij in priprav. Prikaže povsem doma izdelano napravo za vlaganje utorovne izolacije v rotorje, ki jih vgrajujejo v male zaganjalnike. Pobuda zanjo je prišla iz projektivnega biroja, njen »očec« pa je konstruktor Drago Lisac, ki jo je skonstruiral in sodeloval pri sami pripravi, izdelavi in preizkusih pa so jo strokovnjaki iz oddelka posebnih orodij in priprav, sedaj, ko to poročamo, pa že uspešno služi svojemu namenu v tovarni malih zaganjalnikov. Takšne namenske naprave na jugoslovanskem tržišču ni dobili, iz uvoza pa bi bila še enkrat dražja, kot so bili stroški izdelave le-te. In še v devizah bi jo morali plačati. Zato čestitke in le tako naprej.

Ob prejemu Iskrine nagrade za pomembne dosežke pri razvoju tehnologije telefonskih central nam je zaupal naslednje:

»Nagrado Iskre prejemam za 35-letno delo na področju razvoja in tehnologije elektromehanskih central in za delo, ki sem ga skupaj s sodelavci opravil pri vpeljavi tehnologije in proizvodnje elektronskih central. Lahko rečem, da sem temu delu posvetil svoje življenje: kljub številnim problemom sem ga opravljal z veseljem in sem vanj vložil tudi veliko svojega prostega časa. Zato mi nagrada Iskre pomeni lepo priznanje.

Pri tem ne smem pozabiti na svoje sodelavce. Vedno sem imel srečo, da sem lahko delal med dobrimi sodelavci. Tudi oni imajo pomembne zasluge, da so rezultati našega skupnega dela lahko postali veliki. Vsi skupaj smo vložili veliko znanja in truda v izgradnjo današnje velike Iskre.

Zadovoljen sem, da sem svoje delo začel in opravljal v obdobju, ko se je oblikovala Iskra in je bilo ogromno dela na vseh področjih. Velike probleme je bilo možno premagovati le z velikim navdušenjem in vsestransko prizadevanostjo.

Spominjam se let, ko je boj za osvojitvev trga zahteval od nas, da smo delali podnevi in ponoči. Sam sem se takrat ukvarjal z montažno dokumentacijo in izdelavo prototipnih izdelkov. V zimskem času smo delali dneve in noči za spomladanski sejem, poleti pa za jesenske sejme, na katerih smo razstavili svoje izdelke...»

Kazimir Mohar

SIMON PRIMOŽIČ DO ISKRA COMMERCE

— Nagrada Iskre za bistven prispevek k uveljavitvi Iskre v jugoslovanskem prostoru

Simon Primožič se je zaposlil v Iskri leta 1956. Ko je bila leta 1961 ustanovljena Prodnjod servisna organizacija, se je pridružil Iskri, ki so postavili temelje sodobno organizirani tržni dejavnosti v Iskri. Tu je opravljal številne odgovorne dolžnosti in pomembno prispeval k oblikovanju tehnologije servisiranja za potrebe domačega trga in k razvoju sodobnih oblik trženja na domačem trgu.

Ko je bil direktor TOZD Domači trg se je Iskra vidno uveljavila v jugoslovanskem prostoru. Intenzivno se je razvila mreža filijal, organizirali so lastno centralno nabavno službo ter izredno razširili krog poslovnih partnerjev, kar je prispevalo k zelo dobrim poslovnim rezultatom.

Kasneje, ko je prevzel vodstvo Iskra Commerce pa je tov. Primožič prispeval k nadaljnji uveljavitvi Iskre v Jugoslaviji in prodoru na mednarodno tržišče.

»Če preživim skoraj 30 delovnih let v Iskri, si v njej preživel skoraj več kot pol svojega življenja,« nam je dejal Simon Primožič, ko je spregovoril o svojem dosedanem delu v Iskri. »Vsekakor pa je bila prehojena pot v teh letih pač pretkana z vsem: z graditvijo samega sebe in hkrati tudi z graditvijo Iskre kot celote. Kajti na koncu vsega si v Iskri le droben delček v celotni verigi vpliva na njen razvoj in rast.

Če pa opravljaš pomembnejše dejavnosti, kjer se izvaja politika pa terja delo na tem mestu mnogo večji čut odgovornosti in zahteva veliko več napora, izobraževanja ter praktično okupira človeka, ne samo v službenem času, temveč terja od njega vse njegov čas.

Za vsa ta leta bi rekel, da smo šli skozi vsa mogoča obdobja, od ustvarjanja tržnih poti, servisiranja pa tudi vseh drugih aktivnosti, ki so zunaj proizvodnje, a vendar niso nič manj pomembne od proizvodnje same. Kajti ugled Iskrinih izdelkov se potrdi šele takrat, ko le-ti pokažejo vse kvalitete v svoji funkciji in ko je tudi kupec zadovoljen, ker si mu izdelek pravilno ponudi in s tem ustregel njegovim željam.

Vsekakor so vse dejavnosti, v katerih sem sodeloval, terjale izredno veliko napora za širjenje dobrega imena Iskre, kajti vse graje in pohvale se osredotočijo prav na tržnih dejavnostih. Zato menim, da je prav tržna dejavnost bila in tudi je eden izmed pomembnih integrativnih dejavnikov Iskre, ker se je povezovala in se povezuje na tržišču, ki je najvišji razsodnik našega dela in njegove kvalitete.

Na vprašanje, kaj meni o nagradi sami, je Simon Primožič odgovoril:

»Zares sem izredno srečen in vesel in občutek imam, da so moje delo v teh 28 letih v Iskri opazili, kajti vsa ta leta sem delal z velikim navdušenjem in zagnanostjo, Iskra pa mi še danes pomeni vse.«

D.Ž.

TATJANA VERBIČ, DO ISKRA AVTOMATIKA

— Nagrada Iskre za pomembne dosežke pri razvoju samoupravljanja in družbenopolitičnih odnosov v DO

Tatjana Verbič je zaposlena v Iskri Avtomatiki, TOZD Trzinje. V Iskri dela že 22 let. Vsa leta zaposlitve je poleg rednemu delu posvetila največ časa razvoju samoupravnih odnosov v DO Avtomatika in v SOZD Iskra ter se poleg tega aktivno vključevala tudi v družbenopolitično delo. Vsekozi je zastopala interese delovne organizacije in sestavljene organizacije ter se z izjemno odgovornostjo in predvsem z jasnimi stališči borila proti različnim parcialnim interesom, odtujevanju odločanja delavcev in privatizacijskemu obnašanju.

Kot predsednik delavskega sveta DO Avtomatika in član delegacije v delavskem svetu SOZD Iskra je odločilno prispevala k razvoju samoupravljanja v Iskri.

S svojim delom je dokazovala tudi drugim delavcem — delegatom, kako se je mogoče uspešno vključevati v sistem delegatskega odločanja kot najbolj neposredno obliko vpliva delavcev na skupne odločitve.

Med letošnjimi dobitniki iskrinih nagrad je tudi Tatjana Verbič iz delovne organizacije Avtomatika, TOZD Trzinje.

Že zelo mlada, komaj štirinajst let ji je bilo, ko je v času šolskih počitnic delala v mizarški delavnici in se seznanila s težkim fizičnim delom. Nekaj naslednjih let pa je brezskrbne počitnice namenjala za delo v tovarni usnja na Vrhniki, od koder je tudi doma. Starši so bili finančno slabo situirani, v petlandski družini je morala sama poskrbeti za knjige in obleko. Bila je predstavnik generacije, ki je odrasla po drugi svetovni vojni in ni poznala udobja.

Po končani srednji šoli se je takoj zaposlila v Iskri, v takratnem Zavodu za avtomatizacijo in sicer v področju prodaje. Kot sama pravi, dolguje svoji takratni mentorici, vodji prodaje, zahvalo za vse praktične izkušnje, ki si jih je pridobila. »Mislim, da je za mladega človeka najpomembnejša prva delovna izkušnja, ker se takrat oblikuje njegova osebnost in odnos do dela,« še dodaja.

Njeno nadaljnje delo je bilo vezano na pridobivanje izkušenj s finančnega področja, delo v nabavnem področju v TOZD Trzinje in študij ob delu. Po končani srednji šoli se je namreč vpisala na Višjo ekonomsko šolo v Mariboru in končala I. stopnjo. Pri tem ne pozabi dostaviti, da zaostrene pogoje gospodarjenja še posebno čutijo delavci, ki delajo na področju nabavne dejavnosti in morajo dnevno skrbeti za vhodne materiale, ki zagotavljajo nemoteno reprodukcijo.

Kljub vsem obremenitvam; doma, na Vrhniki ima družino z dvema odrasla-

jočima otrokoma, študij ob delu in izredni disciplini pri opravljanju vsakodnevnih delovnih dolžnosti, jo v temeljni, delovni organizaciji in na SOZD Iskra poznamo kot aktivno in uspešno družbeno-politično delavko.

V temeljni organizaciji verjetno ni samoupravne oz. družbenopolitične dejavnosti, v kateri ne bi bilo njene prisotnosti; bila je predsednik delavskega sveta, član IO OOS, namestnik sekretarja OOK, predsednik disciplinske komisije in komisije za OD ter član raznih drugih komisij, vodila je zbore delavcev. Na ravni delovne organizacije je opravljala odgovorno funkcijo predsednika delavskega sveta in uspešno povezovala delo delegatov Avtomatike v delavskem svetu SOZD Iskra. Istočasno je bila tudi član raznih komisij v SOZD Iskra. To je le nekaj iz njene resnično bogate družbenopolitične aktivnosti.

In kaj ji pomeni nagrada?

»Iskrina nagrada za samoupravno in družbeno-politično delo mi pomeni veliko priznanje, ki je, pošteno povedano, niti nisem pričakovala. Prepričana sem, da je moja dolžnost vestno opravljati delo in vse obveznosti in funkcije, ki sem jih sprejela. Priznanje, ki sem ga prejela je tudi priznanje delovni organizaciji v kateri delam. Zahvala gre ne samo meni osebno, temveč vsem sodelavcem, ki so aktivno sodelovali in sodelovali samoupravne odnose kot tudi najodgovornejšim delavcem delovne organizacije, ki so posvetili veliko pozornosti razvoju samoupravljanja.«

Š.D.

Seja kolegija za razvojno raziskovalno dejavnost

Na 63. seji področnega kolegija za raziskovalno dejavnost SOZD Iskre, ki je bila 27. junija 1984, v Ljubljani, so načelno soglašali s pisnim osnutkom Laboratorija za mikroelektroniko Fakultete za elektrotehniko: »Mikroelektronska šola za sistemske inženirje«, po katerem naj bi v dveh letih vzgojili 100 do 150 načrtovalcev mikroelektronskih vezij. Poudarili pa so, naj se v program tega izobraževanja vključi tudi faza predprave za načrtovanje, to je, prehod od sistemskega razvoja k razvoju posebnih mikroelektronskih vezij.

Prav tako so menili, naj bi slušatelji v tej šoli pridobili predvsem aplikativna znanja. Zato naj bi bila šola organizirana v okviru Iskrinega Izobraževalnega centra, za eventualni status specialističnega študija pa naj bi se potegovali šele kasneje.

Ugotovljeno je bilo tudi to, da osnutek ni še dovolj popoln, saj mu manjka ocenitev stroškov in to tako za opremo kot tudi za izobraževanje. Po mnenju kolegija naj bi se pri Izobraževalnem centru SOZD Iskra oblikoval poseben programski svet za to izobraževanje. Ta svet bi se moral konstituirati in sestati čimprej, da bi obravnaval predmetnik izobraževanja ter vhodne in izhodne profile kadrov omenjene šole.

Kolegij je soglašal s Predlogom sklepov VII. internega posvetovanja o razvojno inovacijski problematiki ter na tej podlagi predlagal Delavskemu svetu SOZD Iskra, naj jih sprejme ter naroči vsem planskim subjektom v Iskri, da jih smiselno vgradi v svoje planske dokumente.

Ob predloženju »Analizi razvojnih možnosti SOZD Iskra do leta 2000« je kolegij na isti seji ugotovil nekatere pomanjkljivosti, nedoslednosti in diskrepance v predvidenih razvojnih trendih. Da bi se to popravilo, je kolegij zadolžil štiri delovne skupine in sicer za teleinformatiko, za aktoriko, za komponente in široko porabo. Te skupine naj bi revidirale glavne postavke omenjenega dokumenta in ga pripravile za ponovno obravnavo, ki naj bi bila avgusta.

Menili so, da naj se v splošni zasnovi bolj upošteva »Projekcija razvoja elektroindustrije Slovenije do leta 2000«, ki je bila izdelana pri Splošnem združenju elektroindustrije Slovenije, saj ta dokument izvira v glavnem iz Iskre.

Poisitati in v planu je tudi treba upoštevati komparativne prednosti Iskre posebej na področju osvajanja proizvodov in trgov, predvsem izvoznih. Prav tako je potrebno bolj poudariti vlogo področja informacijskih storitev (software) in to upoštevati posebej v smeri kadrovske problematike. Tudi predvidevano rast področja računalništva je treba spraviti v realen okvir.

Kolegij se je tudi strinjal s pisnimi pobudami DO IKM in ISPI, da v omenjenem gradivu treba črtati navedbe o izločitvi IKM iz Iskre. Pripomba je bila tudi v tem, da naj bi v grupiranih in planih pričeli nadomeščati nazive »široka potrošnja«, »široka (po)raba« in podobno z nazivom »elektronski in elektromehanski izdelki,« v zvezi s tem pa tudi prerazvrstili nekatere podskupine v ustreznejše grupacije.

Kolegij je povzel tudi predlog programskega svega, naj se odobre nevrča-

ljiva sredstva DO Kibernetike, TOZD RTC za izvedbo naslednjih nalog SRP, katerih rezultate bo lahko uporabljala celotna Iskra. Te naloge so Staranje umetnih mas, 2. faza, 2. del — zaključek, v vrednosti 1,4 mio din, Tehnologija tropske zaščite v vrednosti 2,2 mio dinarjev ter Vpliv steklo-epoksidnega laminata na kvaliteto plošč tiskanih vezij in spojev pri spajkanju 2. faza, 2. del (zaključek) v vrednosti 1,4 mio dinarjev. Programski svet naj bi tudi določil obliko in obseg skupno uporabljenih rezultatov (output) teh nalog, izvajalec pa naj bi jih dostavil vsem DO Iskre.

Glede nevrčljivih sredstev za nalogo Razvoj izločilnih postopkov v proizvodnih procesih za zagotavljanje profesionalne kakovosti elementov za Elektroniko — III. — se kolegij na tej seji ni mogel odločiti in je zadevo odložil, dokler ne dobi predhodne pisne utemeljitve o skupnih koristih za vso Iskro.

Po mnenju kolegija morajo biti za vse razvojne naloge, ki jih je treba usklajevati na programskih svetih strateških razvojnih programov, predloženi minimalni podatki o namenu, obsegu in rezultatih. Ta predlog o potrebnih podatkih naj bi uporabljali že pri obravnavah za plan 1985.

Pri rangiranju, oziroma izbiri, nalog za sofinanciranje iz združenih sredstev naj bi programski svet smiselno in dogovorno uporabljali kriterije iz 23. člena SaS o temeljih plana 1981—85. Večje deleže naj predlagajo za naloge, ki so bolj pomembne za napredek Iskre kot celote, za infrastrukturne naloge in za take z večjim integracijskim značajem.

Dodatno naj upoštevajo izvozno usmeritev, pomembnejše nadomestitve uvoza reprodukcijskih materialov ter ustreznost izvajalskih zmogljivosti po kvaliteti in kvantiteti. Glede razvoja merilne opreme vseh vrst so na tej seji kolegija menili, da ta spada v strateški program Kibernetiki sistemi in da naj se upošteva pri kvantifikaciji plana SRP za leto 1985.

V številnih DO Iskre se ugotavlja precejšen interes za razvoj računalniškega načrtovanja elektronskih vezij, ki ga izvaja IJS. Zanimajočane DO bodo zato oblikovale skupno delovno skupino, da bi pripravila operativni dogovor sofinanciranja. Programski svet za skupne tehnološke osnove pa naj bi predvidel sofinanciranje iz združenih sredstev za leto 1985 ter pregledal možnosti sofinanciranja še iz sredstev za leto 1984 ter v tem smislu morda izločil ali odložil manj pomembne naloge iz svojega programa.

Mak

Devizna bilanca Široke potrošnje še vedno zastira pogled v svetlejšo (gospodarsko) prihodnost

»Menimo, da bodo temeljne organizacije Široke potrošnje zaključile prvih šest mesecev letošnjega leta slabše, kot smo načrtovali v letnem gospodarskem načrtu. Glede na načrtovano bo proizvodnja po ocenah manjša za 15%, čeprav bo v primerjavi z doseženo v enakem lanskem obdobju večja. Razlog je seveda enak kot v prejšnjih mesecih in četrtletjih: hudo pomanjkanje domačega in uvoznega repromateriala«, je v uvodnih besedah na sestanku, kjer so se zbrali delegati družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih in poslovnih organov Široke potrošnje poudaril glavni direktor Široke potrošnje Miro Krek. K tvornemu delu posvetovanja, ki je bilo na Pržanu v petek, 29. junija, pa je prispevala še vrsta referatov odgovornih poslovnih in družbenopolitičnih delavcev. O aktualni gospodarski problematiki je poročal, kot smo že omenili glavni direktor Široke potrošnje Miro Krek; o likvidnostnem položaju delovne organizacije je poročal direktor finančno računovodskega področja Široka potrošnja Tone Mohorič; direktor TOZD Prodaja Široka potrošnja Franc Anžič je prisotne seznanil s problematiko oblikovanja cen in domače prodaje; direktor področja Široke potrošnje za organizacijo in AOP Branko Mesec je poročal o aktivnostih na področju analiziranja organiziranosti delovne organizacije; v razpravo pa so se vključili tudi predstavniki SOZD Iskra — pomočnik predsednika KPO SOZD Iskra Pavle Gantar, ki je poudaril mesto Široke potrošnje v Iskri in poslovnem sistemu danes in v položaju v planskih dokumentih, ki obravnavajo obdobje do leta 2000 ter posebej poudaril pomen delavske solidarnosti v zaostrenih razmerah. Direktor Interne banke Iskra Fabio Škopac je ocenil finančne tokove Široke potrošnje v Iskri in sistemu; predsednik delavskega sveta SOZD Iskra Janez Kern je poudaril nujnost organizacijske prilaganja Široke potrošnje s sedanjim razmeram; sodelovali pa so še predsednik KOS SOZD Iskra Avguštin Ciuha in predsednik akcijske konference ZK Široke potrošnje Andrej Cimerman.

IZVOZ ZAOSTAJA ZA UVOZNIMI POTREBAMI

Podobno kot proizvodnjo, ki zaostaja za planskimi cilji, je Miro Krek ocenil tudi ostale dosežene rezultate v prvem letošnjem polletju. Številke seveda še niso dokončne, saj temeljijo zgolj na ocenah, vendar je že možno oblikovati sliko prvih šestih mesecev letošnjega leta. Izvoz, dosežen v prvem letošnjem polletju, zaostaja za načrti in še zlasti za uvoznimi potrebami. Posebno kritično je izpolnjevanje konvertnibilnega, medtem ko menjava z vzhodnimi državami poteka zadovoljivo.

Tudi kooperacije v bistvu nazadujejo; ne po obsegu ampak po vsebini, saj vse bolj postajajo način za pridobivanje reprodukcijskega materiala. Neusklajena devizna bilanca bo imela neprijetne posledice tudi v bodoče, saj je že danes mogoče napovedovati zastoje v proizvodnji zaradi pomanjkanja vseh vrst reprodukcijskih materialov — bodisi uvoznih, ker bo primanjkovalo deviz za uvoz, bodisi domačih, ker ne bo deviz za pokrivanje stroškov deviznih soudeležb pri plačevanju repromaterialov.

Izredno pereč je tudi problem sodelovanja z Iskro Commerce, ki ne sledi naporom proizvodnih temeljnih organizacij; to dokazujejo številne nerealizirane terjatve. Tudi prodaja na domačem trgu ne sledi planiranim ciljem. V polletju bo predvidoma realiziranega 38% letnega načrta ob hudih naporih, kako loviti ravnotežje med administriranjem pri določanju cen končnih izdelkov in nebrzdano rastjo cen vhodnih materialov.

Vzporedno se pojavlja, kot je poudaril direktor TOZD Prodaja Franc Anžič tudi problem, ki je povezan s padanjem kupne moči prebivalstva. Pri artiklu, kakršni, npr. barvni TV sprejemnik, si draženja skoraj ne da več privoščiti, saj kljub relativno majhni proizvodnji ta izdelek ni več tako iskan, kot je bil.

ORGANIZIRANOST NE USTREZA VEČ

O »organiziranosti Široke potrošnje je bilo spregovorjenih nemalo pikrih. Miro Krek je poudaril, da si Široka potrošnja z nepovezanimi poslovnimi funkcijami dela medvedjo uslugo in navedel konkreten primer — nabavo. Z boljšo povezanostjo bi lahko odpravili marsikateri zastoj proizvodnje. Dejstvo je, da Široka potrošnja, kot so poudarili v razpravi Pavle Gantar, Janez Kern, Avguštin Ciuha, Andrej

Cimerman, delegat iz TOZD Montaža Ivan Menard in še posebej Branko Mesec, od ustanovitve pred devetimi leti pa do danes večjih organizacijskih pretresov ni doživela.

Z izjemo TOZD Prodaja in TOZD Raziskovalni inštitut je DO popolnoma enaka kot pred devetimi leti, kar pomeni da ni združenih prav nič več poslovnih funkcij v izredno ostrih gospodarskih razmerah kot takrat, ko je bilo poslovanje v vseh pogledih enostavnejše. Branko Mesec je s tem v zvezi seznanil prisotne z aktivnostmi pri reševanju organizacijskih slabosti. Rezultatov v celoti še ni, saj tako delo konzultantske firma McKinsey, ki »pretresa« pet pomembnejših Iskrih DO in naloga, ki jo je od Široke potrošnje sprejel inštitut mariborske VEKŠ, še ni končano. Dejstvo pa je, kot je poudaril Branko Mesec, da sodelovanje znotraj Široke potrošnje ne poteka tako, kot bi moralo.

Svoje poglede — oz., točneje izkušnje svoje temeljne organizacije — je s tem v zvezi predstavil tudi direktor TOZD TV Pržan Ivo Štemberger. Dejstvo je, kot je poudaril, da sodeč po zgodovini že preživetih reorganizacij pržanske tovarne, združevanje ni obrodilo sadov, saj rezultati dela služb v tovarni niso bili primerljivi z delom združenih služb. Ta izkušnja pa je seveda pomemben dejavnik pri določanju poslovne in samoupravne organiziranosti Široke potrošnje, oz. mesta te temeljne organizacije v tem sistemu. Nič manj pa ta izkušnja ne sme biti zapostavljena pri snovanju bodoče poslovne in samoupravne organiziranosti Široke potrošnje.

Pestra razprava o tem vprašanju seveda zaradi razhajajočih se mnenj ni mogla pokazati samo ene rešitve, čeprav je bolj ali manj jasno, da bo treba nekaj spremeniti; bodisi v smeri krepitve DO ali pa z doslednim vztrajanjem pri koordinacijski vlogi vodstva in DSSS DO. Glede na razmere pa bo treba ukrepati hitro.

ZASKRBLJUJOČE: DINARSKA IN DEVIZNA LIKVIDNOST

Struktura obratnih in osnovnih sredstev Široke potrošnje po besedah direktorja finančno računovodskega področja Široke potrošnje Toneta Mohoriča lahko vzbuja upravičene skrbi. Od zdajšnjih 5 (novih) milijard dinarjev obratnih in osnovnih sredstev, potrebnih za poslovanje, ima DO lastnih le petino, ostalo pa so najeta sredstva, za ka-

tere se plačuje v poprečju 40% obresti. K temu je treba dodati še slabo obračunavanje pa so poglaviti vzroki nelikvidnosti na dlani.

Svoje je seveda dodalo tudi nekaj nesmotnih naložb, posledica pa je, da bo letošnje leto zapisano v zgodovini Široke potrošnje kot prvo, v katerem je bilo treba za obresti nameniti več sredstev kot za bruto osebne dohodke vseh zaposlenih. Vse to kaže na nujnost, da bo treba odnos do denarja bistveno spremeniti, sicer bo sredstev za osebne dohodke hudo primanjkovalo!

Devizna nelikvidnost stoji tesno ob strani dinarski. Botruje ji v prvi vrsti prenehanje izvoza glede na uvozne potrebe, kar povzroča nesklajeno devizno bilanco; letos naj bi razlika znašala okrog 7 milijonov dolarjev, kar je 30% manj kot je bilo načrtovano v gospodarskem načrtu, a vseeno izredno veliko. Težave pri proizvodnji bodo zato prav v vseh temeljnih organizacijah.

Enako prepričan je izrazil tudi direktor Iskri interne banke Fabio Škopac, ki je poudaril, da si v Iskri ne moremo privoščiti socialne politike pri pokrivanju lastnih napak. Solidarnost, ki temelji na tovariški pomoči, v Iskri še zdaleč ni prazna beseda; odveč pa je pričakovati, da bo Iskra lahko kadarkoli dajala prednost, denimo, nesmotnim naložbam pred dobro utemeljenimi! Kritično je ocenil tudi poslovanje temeljnih organizacij Široke potrošnje, ki se obnašajo kot delovne; kopiči se nesmotna režija, hromijo sile, ki bi lahko vplivale na izboljšanje poslovanja.

NAPAKE UGOTAVLJATI IN ODPRAVLJATI!

V razpravo se je z zahtevo po ponovnem podobnem srečanju vključil tudi predsednik akcijske konference ZK Široke potrošnje Andrej Cimerman. Poudaril je, da je treba na tovrstnih sestankih ne le ugotavljati stanje, temveč se dogovarjati, kako spremenjati razmere. Predlagal je, naj bi komunisti Široke potrošnje pred naslednjim podobnim sestankom sprejeli program konkretnih aktivnosti za odpravljanje današnjih slabosti.

Tudi predsednik KOS SOZD Iskra Avguštin Ciuha je poudaril, da mora Široka potrošnja poiskati izhod iz današnjih težavnih razmer sama, z odkritejšim dogovarjanjem in sodelovanjem. Enako je menil tudi direktor pržanske Iskre Ivo Štemberger, ki je poudaril, da bi se morali na podobnih sestankih srečati večkrat in tudi sicer določiti dogovarjanju znotraj Široke potrošnje pomembnejše mesto. Menil je, da se slabosti, ki jih v velikem obsegu v Iskri kolikor toliko znamo reševati, največkrat kažejo v malenkostih; ko zaradi nekaj tisočev dolarjev obstane proizvodnja. Po njegovih besedah bi se prav tu dalo še veliko storiti.

SANACIJE IN SOLIDARNOST

O izgubah dveh temeljnih organizacij Široke potrošnje, ki sta lansko poslovno leto zaključili z izgubo (TOZD TGA Reteč in TOZD Elektroakustika, Sežana), smo že pisali. Ob pokrivanju izgub teh dveh temeljnih organizacij se je vnovič pokazala solidarnost; saj je bila izguba pokrita pravočasno in na ta način preprečeno izplačevanje za jamčenih osebnih dohodkov delavcem v teh dveh kolektivih. Solidarnost se je izkazala tudi pri združevanju sredstev za izplačilo regresa za delavce teh dveh temeljnih organizacij.

Prav v teh dneh pa bodo morali delavci Široke potrošnje vnovič dokazati pripravljenost do tovariške solidarnosti. Tak je namreč sklep tega posvetovanja, na katerem so se dogovorili, da bodo DPO v vseh temeljnih organizacijah podprle akcijo, s katero naj bi preprečili z združevanjem 2,65% enomesečnih OD vseh delavcev Široke potrošnje vračanje preveč izplačanih OD delavcev Sežanske Elektroakustike. Osebnih dohodki v sežanski Elektroakustiki so s poprečjem 15.295 dinarjev na zaposlenega krepko pod vsakršnim po-

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se lepo zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz umerjevalnice števec in sindikalni organizaciji Števec za lepa praktična darila ob odhodu v pokoj. Obenem želim delovni organizaciji še mnogo delovnih uspehov!

Marin Grmovšek.

S sestanka na Pržanu.

prečjem in dejansko na robu socialnega minimuma, zato bi vračanje imelo izredno negativne posledice. Te bi bile toliko bolj neprijetne, ker bi porušile z izredno hudimi napori doseženo pripravljenost za izvajanje sanacije TOZD. Prispevek vsakega člana Široke potrošnje je po obstoječi zakonodaji trenutno edina možna oblika pomoči.

In še poslednji sklep zasedanja: gospodarske razmere, v katerih je Široka

potrošnja prisiljena poslovati, terjajo spremembe. Predlog, kako in kaj v bodoče, kako postaviti Široko potrošnja na zeleno vejo, naj strokovne službe TOZD in DO strnejo v sanacijski program, veljaven za delovno organizacijo kot celoto. Ta dokument naj po redni poti obravnavajo družbenopolitične organizacije in potrdijo samoupravni organi.

Stane Fleischman

Razpis natečaja za idejno tehnično rešitev optičnega indikatorja poziva na centralah z ročnim posredovanjem (LB)

Vsi do sedaj uporabljeni optični indikatorji so bili uvoženi.

Večina je delovala na principu ploščatega releja. Med pritegnitvijo kotve se je sprožila markirna ploščica, ki se je zaradi težnosti zavrtela za 90°C ali pa jo je pero potisnilo v določeno lego. V takem položaju je ostala do ročnega vračanja v mirovni položaj. Kadar se markirna ploščica nahaja izven mirovnega položaja je sklenjen delovni kontakt optičnega indikatorja.

Tehnične zahteve za idejno rešitev so naslednje:

- optični signal aktivira pozivna izmenična napetost v frekvenčnem območju od 16 do 50 Hz (minimalna upornost 1000 ohmov, maksimalni tok aktiviranja 6mA);
- V stanju aktivnega delovanja je največja dovoljena poraba 2 μ A pri 3V;
- v stanju mirovanja ne sme porabljati energije;
- indikator mora imeti delovni kontakt ali ustrezen potencial za pošiljanje informacije o stanju indikatorja;
- indikator se mora vrniti v stanje mirovanja s pomočjo mehanskega preklopa s pretikalom Iskra in tripolnim vtičem;
- indikator mora delovati v vsaki legi;
- delovati mora v temperaturnem območju od -25°C do +60°C.
- optična signalizacija določenega stanja (zaznavanje poziva), mora biti dobro vidna z razdalje 1 m;
- maksimalna cena optičnega indikatorja ne sme presegati 1600 din;
- okvirne dimenzije ne smejo presegati 20x30x80 mm;
- rešitev mora biti enostavna, izvedljiva brez zahtevnih orodij.

Pogoji natečaja:

1. Udeleženci lahko predlagajo le tako idejno rešitev, ki bo v skladu z navedenimi tehničnimi zahtevami. Predloge bo ocenjevala posebna strokovna komisija. Sklepala bo z dvetretjinsko večino, njene določitve bodo dokončne.
3. Nagrade:
  - Nagrada znaša 20.000 din.
  - Strokovna komisija se lahko odloči, da se nagrada podeli več avtorjem in da v primeru neustreznih idejnih rešitev nagrade ne podeli.
4. Realizirana idejna rešitev bo obravnavana v skladu z veljavnimi samoupravnimi akti o inventivni dejavnosti v Iskri Telematiki.
5. Delovna organizacija ima pravico do uporabe celote ali posameznega dela vsake prispele idejne rešitve z upoštevanjem zakonskih avtorskih pravic.

Prijava:

rok za oddajo idejnih rešitev je 30 dni od datuma objave. Predlagatelji naj predloge, opremljene z ustrezno dokumentacijo, po možnosti pa tudi z modelom, pošljejo v priporočeni poštni pošiljki na naslov: Iskra Telematika, Programsko razvojna služba, Ljubljana 24 a, 64000 Kranj, z oznako »natečaj«. Rezultati bodo objavljeni v 60 dneh po poteku natečaja. Za dodatne informacije kličite: Tehnično službo TOZD Elementi, tel.: 28-861, int.: 2228.

NAVODILO ZA POTOVANJE V KAMP »MIR« NA DUGEM OTOKU

Organiziran prevoz (avtobus)

Odhod avtobusa iz Kranja je ob 2. zjutraj izpred hotela CREINA. Avtobus bo imel postanek na postajališču v Šentvidu in pred halo Tivoli. Povratek avtobusa iz Sukošana je ob 10.

Lastni prevoz

Vsi, ki boste potovali z lastnim avtomobilom, boste lahko pustili avto v Sukošanu pri našem ekonomu (ANTE ROGOZNICA). Parkirna za osebni avto na dan je 65,00 din, za prikolico pa 40,00 din.

ODHOD LADJE

Odhod ladje izpred pomola v Sukošanu je ob 10. povratek iz kampa pa ob 6. Vsi, ki letujejo z lastnim šotorom, bodo morali za prevoz šotora z ladjo v eno smer odšteti 100 din. Prav tako se plača 100 din za prevoz surfa, čolna ali motorja za čoln v eno smer.

TURISTIČNA TAKSA

V kampu bo moral vsak gost plačati turistično takso 10 din na dan. Prav tako bo potrebno — letos prvič — plačati vstopnino 100 din za vstop v nacionalni park. Nekaj prostih kapacitet je še v času od 25. 6. do 15. 7. Želimo vam prijeten dopust!

Vlado Sofronievski

MAJDA TUFEGDŽIČ V POKOJU

Majda Tufegdžič, mojster oblikovalnice v VF Keramiki v Stegnah, odhaja v pokoj po 35 letih dela. Prvi dve leti svojega dela je bila v Litostroju, 5. julija 1951 pa je začela delati v Keramiki, takrat še v Črnučah, kjer so delali ladje iz keramike za analizo železa. Takrat je bilo okrog 10 zaposlenih. Majda pravi, in tudi njeni sodelavci, da je bila v svoje delo zaljubljena, da je prišla, ko je bilo treba, za vsako delo. Pravi, da je zamenjala toliko šefov, da se vseh ne spomni. Sicer pa bo časa za urejanje spominov zdaj dovolj.

Majda je bila priljubljen mojster, zato so ji ob slovesu z veseljem kupili priložnostno darilo, na poslovnem klepetu pa so jo pozdravili tudi direktor TOZD Keramika Otmar Zorn, cvetje v imenu sindikata pa je predala Lučka Milavec.

Majda je bila rojena v Veliki Loki na Dolenjskem, po vojni je živela v Vrču v Banatu, od tam pa je prišla v Ljubljano. Tu je preživela svoja delovna leta in tu bo preživljala tudi svoj »prosti čas« v pokoji. Sodelavci, ki jo poznajo že dolgo, pa so prepričani, da odslej ne bo sedela križem rok. Za spomin na sodelavce iz VF Keramike pa je nastala tudi fotografija, objavljena na 7. strani.

Sestanek poslovnih, družbenopolitičnih in samoupravnih delavcev Široke potrošnje na Pržanu.

Načrtneje o kadrih

Pretekli teden, 28. junija, je bil v Iskrini poslovni stolpnici v Ljubljani zadnji sestanek Področnega kolegija za kadrovske dejavnosti in izobraževanje SOZD Iskra pred počitnicami.

Četudi po točkah skromen, je vsebinsko vendar obravnaval pomembne teme in sicer: popis osnovnih podatkov o delavcu po vseh delovnih organizacijah zaradi enotne obdelave kadrovskih podatkov. V zvezi s to temo so se navzoči dogovorili, da bodo zgodaj jeseni organizirali enodnevni seminar za vnašanje podatkov, tako da bi bilo možno izvesti popis že do 31. 12. 1984.

Ker za kadrovske akcije na tem področju potrebujemo usposobljene vodilne in vodstvene delavce, bomo podatke o njih zbrali že v juliju, seveda razen tistih, ki so v reelekciji. Vsekakor je akcija pomembna, saj z njo začnemo enotno nastopati tudi pri kadrovanju in spremljanju razvoja kadrov. V prvo fazo seveda sodi zajemanje podatkov, saj je življenje že preseglo kadrovanje takorekoč na pamet.

V naslednji točki dnevnega reda so obravnavali Pripombe na Analizo razvojnih možnosti SOZD Iskra do leta 2000. V tej zvezi so spregovorili o razvojnih možnostih Iskre do leta 2000 in seveda o pomenu dolgoročnega kadrovskega planiranja.

Ogledali so si, kako daleč je izdelana priprava razvojnih možnosti in sklenili, da bodo poskusili z akcijo; zato so pripravili koncepte metodologij, ki so jih na kratko pregledali, se seznanili in se soočili s širšimi družbenimi in tehnološkimi okoliščinami, ki jih pri kadrovskem delovanju moramo upoštevati. Po razgovoru so sklenili, da bodo v ta namen med 10. in 15. septembrom izvedli izobraževanje, katerega rezultat ne bo le seznanjanje z neko metodologijo, ampak po delovnih organizacijah vsklajena kadrovska politika v SOZD Iskra.

Kolegij je idejo oz. predlog podprl, hkrati pa se je kolegij tudi zavzel za tak način dela, saj se zaveda pomena pravočasnega ukrepanja na kadrovskem področju.

mak

DO AVTOELEKTRIKA

Delavski svet o pomembnih vprašanjih

Delegati delavskega sveta delovne organizacije Iskra — Avtoelektrika, Nova Gorica so se minuli petek zbrali na drugem zasedanju v tej mandatni dobi. Obravnavali so več vprašanj in sprejeli pomembne sklepe, zato se pomudimo nekoliko dlje pri najvažnejših.

Potem, ko je glavni direktor Peter Mivšek podal pregled izvrševanja sklepov zadnjega zasedanja, bili so vsi realizirani, je sledila gotovo najvažnejša točka dnevnega reda — obravnava predloga sklepa o najetju dolgoročnega kredita za financiranje izdelave projektov za državo v razvoju.

Širšo obrazložitev je delegatom podal Zvone Šuler in povedal, da novogoriška Iskra raziskuje možnosti posvstranskem poslovno-tehničnem sodelovanju z državami v razvoju Iran, Indija, Pakistan. Stroški izdelave projektov v teh državah se financirajo pod ugodnimi pogoji, in sicer pri skladu za pospeševanje gospodarskega sodelovanja ter pri bankah.

Iskra — Avtoelektrika je raziskala možnosti plasmaja svojih izdelkov in znanja v Iranu in Indiji s tremi pomembnimi projekti. Dvema v Iranu in enim v Indiji. Projekt za izgradnjo tovarne in prenos tehnologije za proizvodnjo zaganjalnikov in alternatorjev za osebna vozila v Iranu. Projekt za prenos montaže in postopno osvajanje proizvodnje zaganjalnikov in alternatorjev za gospodarska vozila v Iranu. Projekt za izgradnjo tovarne in prenos tehnologije za proizvodnjo zaganjalnikov, alternatorjev, dinami in regulatorjev v Indiji. Po podani obrazložitvi je delavski svet sprejel sklep o najetju dolgoročnega kredita pri novogoriški banki za financiranje stroškov izdelave omenjenih projektov.

V nadaljevanju so delegati obravnavali in sprejeli samoupravni sporazum o razporeditvi sredstev, pravic, obveznosti ter virov sredstev za novo ustanovljeno temeljno organizacijo v Avtoelektriki — tovarno specialnih električnih rotacijskih strojev. Določili so tudi predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih o oblikovanju, združevanju in delitvi sredstev za skupno porabo ter razpis — ali referendum o sprejemu le-tega.

Referendum bo izveden do 30. oktobra. Predsednica komisije za izvedbo referenduma pa je Zdenka Mihelj.

Delavski svet se je nato seznanil s predlogom za odstop združenih sred-

stev SIS elektrogospodarstva, SIS za železniški in luški promet, SIS za PTT Ljubljana in skupnosti za ceste SRS za obdobje 1976—1980. Odstop sredstev pomeni zmanjšanje poslovnega sklada

TOZD in tako tudi zmanjšanje obveznosti, ki se plačujejo iz poslovnega sklada (posojilo za nerazvite, posebni prispevki za pokojninsko zavarovanje), investicijska sposobnost TOZD pa se ne spremeni.

Vsi vemo, kakšna usoda je doletela novogoriški hotel Argonavti. V stečajnem postopku ga je prevzela DO Iskra Delta z interesom, da ustanovi izobraževalni center za potrebe izobraževanja na računalniških sistemih, ki jih ta delovna organizacija proizvaja in prodaja.

Sprejet je bil sanacijski program, ki obsega sanacijska in adaptacijska dela obstoječih objektov in naložbe v potrebno opremo. O vsem tem bo govora v posebnem sporazumu o zagotavljanju sredstev za sanacijo objekta TOZD Argonavti h katremu pristopa tudi Iskra Avtoelektrika.

Delegati delavskega sveta so nato sprejeli sklep, da se razpiše dela in naloge glavnega direktorja delovne organizacije, ker v letošnjem septembru poteče 4-letni mandat glavnemu direktorju, Petru Mivšku. Delavski svet je v ta namen imenoval tudi razpisno komisijo.

Na zasedanju so delegati po obrazložitvi namestnika glavnega direktorja Ludvika Jelinčiča obravnavali problematiko pristopa Avtoelektrike v »Skupnost motorne industrije TOMOS« in pristopili k samoupravnemu sporazumu o združevanju dela in sredstev za prestrukturiranje in modernizacijo Tovarne motornih vozil TOMOS Koper. Za delegata skupščine so imenovali Lucijana Rejca, direktorja TOZD AET Tolmin.

Ob koncu zasedanja so delegati poslušali še informacijo o predlogu za reševanje izvozne stimulacije za letošnje leto, v svet knjižnice Franceta Bevka v Novi Gorici pa so imenovali Danilo Mihelj.

Marko Rakušček

Priznanje delovni organizaciji Avtomatika

V okvir prireditev, ki se odvijajo v tednu praznika občine Ljubljana—Šiška, sodi tudi podelitev občinskih priznanj posameznikom, oz. organizacijam združenega dela, ki so z rezultati dela prispevali k gospodarskemu razvoju, napredku matične občine.

Žirija za priznanja je na osnovi prispelih predlogov odločila, da se priznanje občine Ljubljana—Šiška — plaket, podeli delovni organizaciji Iskra Avtomatika, ki prav v tem letu praznuje pomemben jubilej, 35-letnico obstoja.

Na slavnostni seji skupščine občine, ki je bila v četrtek, 21. junija ob 18. v sejni dvorani, je priznanje v imenu delavcev Avtomatika prevzel predsednik poslovnega odbora delovne organizacije, Marcel Božič.

OBRAZLOŽITEV:

Avtomatika je, izhajajoč iz njene programske-proizvodne usmeritve ena od pomembnejših delovnih organizacij v okviru SOZD Iskra. V svojem sestavu združuje 12 subjektov: 9 TOZD materialne proizvodnje, 2 TOZD skupnega pomena in delovno skupnost za skupne zadeve. V grobem opredeljujemo njeno dejavnost na proizvodnjo elementov, naprav in sistemov za avtomatizacijo procesov. Skoraj 4.000 delavcev je v lanskem letu zabeležilo za cca. 17,5 mio dolarjev izvoza, od tega cca. 11 mio na konvertibilno področje in cca. 6,6 mio na klirinško področje. Hkrati je v primerjavi z letom poprej povečala celotni prihodek za 37,9% v skupni vrednosti 7,6 milijard din, dohodek je presegel planirano letno vrednost za 26,8%, čisti dohodek pa za 21,8%.

V 35-letnem razvoju je Avtomatika zrastle iz posameznih obratov, oz. tovarn, ki so hkrati gradile tudi temelje slovenskega in jugoslovanskega elektrogospodarstva. Primarna proizvodnja elementov — relejev se je v 50. letih programsko obogatila s prometno

signalizacijo in varnostnimi napravami ter kasneje z avtomatizacijo in opremo za industrijo.

Kot ena izmed ustanoviteljic ZP ISKRA 1961. leta doživlja nadaljnji razvoj v smeri samoupravne organiziranosti in dviga proizvodnje. Tako ima 1975. leta, ko je bila delovna organizacija konstituirana, v svoj proizvodni program vključeno modullo tehniko in kompleksne naprave za zaščito in avtomatizacijo hidroelektram.

Prvi koraki pa so narejeni na področju telekomand za energetiko in industrijske procese. Danes predstavlja njen osnovni in vsebinski del računalništvo in procesiranje, vključujoč potrebno proizvodnjo elementov in naprav.

Že s srednjeročnim planom razvoja delovne organizacije je bila kot primarna začrtana intenzivna izvozna dejavnost, s poudarkom izvoza na konvertibilna tržišča. Danes predstavlja Avtomatika delovno organizacijo, ki je presegla klasičen način trženja. Z ravnanjem odnosov med različnimi oblikami nastopa na tujih trgih, definiranjem strategije nastopa v tujini, kakor tudi z izborom ciljnih trgov za plasiranje sistemov uspešno deluje v mednarodnem prostoru, kar dokazujejo naslednji rezultati: v ostri mednarodni konkurenci smo v lanskem letu pridobili projekt za modernizacijo 600 km želez. omrežja v Turčiji, vključno s prodajo know-how, oz. postopnega prenosa tehnologije.

V 1982. letu smo prevzeli posel za posodobitev 150 km železniške mreže v Bolgariji z istočasno pogodbo o prenosu znanja, v 1970. leta pa segajo prizadevanja in nato sklenitve pogodbe z grško železnico. Četrta ciljna trg, na katerem prav v tem času skušamo pridobiti naročilo, je modernizacija dela argentinskega železniškega omrežja, pri čemer potrebujemo tudi širšo podporo politične skupnosti Jugoslavije. Pri tem je potrebno poudariti, da smo v Turčiji prisotni tudi z energetiko, v Bolgariji z opremo avtocest, ter da pričakujemo prevzem del za opremo cestnih križišč v Kuvaitsu. Z osvojitvijo ciljnih trgov pa se v skladu z usmeritvijo v programski sferi odpirajo tudi možnosti za nadaljnji prodor preko Turčije, v arabski svet, Bolgarije v dežele SEV in v primeru prevzema del na Argentinski železnici v Južno Ameriko.

Ceprav sklenitve pogodb pri tako velikih projektih sledijo mednarodnim licitacijam, je bilo največ dela vloženega prav v predpriprave, v priprave programov, seminarjev in srečanj na katerih smo investitorje seznanili z našimi razvojno—proizvodnimi progra-

mi, možnostmi uporabe in razširitve naše opreme, prilagajanju obstoječim razmeram itd. Prav tu se pričanja tudi naloga, ki jo je skozi vsa leta odgovorno, z izrednim poznavanjem strokovnega nivoja in razmer na mednarodnih tržiščih opravljal Drago Podlogar, svetovalec poslovnega odbora delovne organizacije Avtomatika za področje izvoza sistemov.

Od formiranja Inženiringa za avtomatizacijo železniškega prometa 1964. leta, dolgoletnega vodenja TOZD Inženiring v okviru Avtomatike do danes, ko je njegovo strokovno mnenje nepogrešljivo pri vsakem večjem izvoznem projektu, je usmerjal program za opremo železniškega omrežja v nenehen razvoj in širjenje. Ob modernizaciji jugoslovanskega omrežja (na obstoječem magistralnem delu 2500 km proge, na novo zgrajenih cca. 1000 km proge, vgradnja modernih sistemov za elektrifikacijo, za varnost in vodenje prometa itd.) si je skupaj s sodelavci nabiral izkušnje, reference za izredne nastope na mednarodnih licitacijah, prek katerih je postalo ime Iskre kot kvalitetnega proizvajalca najmoderneje opreme za modernizacijo železniškega prometa poznano po svetu. Njegova prizadevanja so bila skozi vsa leta usmerjena tudi na področje razvoja, kot osnovnega umskega potenciala pri gradnji modernih naprav in sistemov.

Tako imamo danes v delovni organizaciji Avtomatika TOZD Razvojni institut ca. 300 sodelavcev, od katerih jih ima polovica visoko izobrazbo, med

njimi so štirje doktorji znanosti in dvajset magistror. Rezultat tega je, da v proizvodnih programih delovne organizacije praktično ni prisotnih tujih licenc. Celo obratno, delovna organizacija danes prodaja svoje znanje. Delavci Razvojnega instituta delujejo v interesu delovne organizacije enakovredno v mednarodnem transferu znanja, saj sodelujejo s strokovnjaki znanstvenih institucij od Kitajske do Evrope. S svojim znanjem in izkušnjami ustvarjajo nove proizvode in sistemske rešitve v okviru mednarodnih kooperacij, ki jih kot poslovno-programsko politiko izvaja poslovodni odbor delovne organizacije.

V zadnjih desetih letih so realizirali preko 200 novih izdelkov, ki so vključeni v proizvodne programe temeljnih organizacij.

Hkrati smo z lastnim razvojnim potencialom vključeni tudi v ključne programe tehnološke prestrukturacije SR Slovenije, kjer nastopamo kot nosilec pomembnih projektov procesno računalniške avtomatizacije in robotizacije. Uspešnost v sklopu projektov raziskovalne skupnosti Slovenije je bila v vseh obdobjih nagrajena s priznanji sklada Borisa Kidriča in drugimi javnimi nagradami in priznanji.

Takšna politika temelji na spoznanjih, da edino z lastnimi silami lahko vzpostavimo ravnotežje v tehnološkem tempu, da se edino na ta način lahko enakopravno vključujemo v mednarodno delitev dela in ustvarjamo temeljne pogoje za gospodarsko stabilizacijo.

Š.D.

V tovarni malih zaganjalnikov v novogoriški Iskri — Avtoelektriki je bila pred nekaj dnevi prisrčna slovesnost na kateri so se delavke in delavci poslovili od sodelavke Slavke Marinič, ki je odšla v zasluženi pokoj. Njena delovna doba v Iskri se je pričela 3. marca 1975 na liniji rotorja v tovarni malih zaganjalnikov, kjer je ostala vse do upokojitve. Z vzglednim in vestnim delom je hitro osvojila krog sodelavk in sodelavcev, vsakomur je znala priskočiti na pomoč, zato je bilo tudi slovo težko in boleče. A od Nove Gorice, kjer je doma do Iskre ni daleč, zato bo Slavka, če bo le utegnila, še prišla na obisk. Priljubljeni in vestni delavki so sodelavke in sodelavci poklonili rože in spominsko darilo, se ji zahvalili za ves vložen trud in bogato zapuščeno dediščino ter ji zaželeli še mnogo srečnih in lepih dni. Tej želji pa se pridružuje tudi naše uredništvo.

SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

razpisuje

posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

6. ZUNANJETRGOVINSKA ŠOLA V ISKRI

v času od 5. 2. do 26. 4. 1985

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge na področju mednarodnega poslovanja Iskre.

VSEBINA:

Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo področje mednarodnega ekonomskega poslovanja organizacije združenega dela. Nova specifična in interdisciplinarna znanja, ki jih terja zunanjetrgovinsko poslovanje Iskre in mednarodno okolje izhajajo iz teoretičnih osnov in so močno naravnana na aktualna vprašanja družbeno-ekonomske in poslovne prakse s končnim poudarkom na Iskrini problematiki mednarodnega poslovanja.

POGOJI ZA VPIS:

Za vpis v program strokovnega izpopolnjevanja se lahko prijavi vsak, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlen v Iskri vsaj 2 leti
- ima dokončano višjo ali visoko šolo tehnične, ekonomske, pravne ali izjemoma tudi druge smeri
- obvlada aktivno enega od svetovnih jezikov
- je star (praviloma) do 35 let

Kandidati, ki niso oproščeni opravljanja posebnega strokovnega izpita za delo pri zunanjetrgovinskih poslih, morajo izpit, ki je eden od pogojev za ZT registracijo, opraviti do pričetka 6. zunanjetrgovinske šole v Iskri.

Temeljni seminar za zunanjetrgovinsko poslovanje, oziroma za pripravo kandidatov za opravljanje posebnega strokovnega izpita bo od 24. 9. do 6. 10. 1984 v Portorožu.

Izpitni roki v letu 1984 bodo v oktobru in decembru pri Gospodarski zbornici Slovenije.

ORGANIZACIJA:

Skupne oblike andragskega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, da si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

V okviru priprav na šolanje bomo organizirali tudi temeljna predavanja o izbranih ekonomskih temah v obliki uvajalnega seminarja, ki bo potekal ob petkih in sobotah izven delovnega časa v mesecih november in december 1984 ter delno v mesecu januarju 1985.

Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na zahtevnejša in odgovornejša dela in naloge v zunanjetrgovinski dejavnosti Iskre.

NOSILCI PROGRAMA:

Ekonomska fakulteta „Borisa Kidriča“, Ljubljana; SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana.

VODJA PROGRAMA:

mag. Mitja Tavčar, dipl. ing.

STROKOVNI KOORDINATOR PROGRAMA:

dr. Vekoslav Potočnik

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 5. 2. 1985 ob 8. v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidevamo 26. 4. 1985 ob 14.

PRIJAVE:

Izpolnjene prijavnice z dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj TOZD, oz. DSSS pošljejo najkasneje do 15. 9. 1984 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Posebej prosimo, da upoštevate razpisni rok, ker bomo pričeli s pripravami kandidatov za šolanje že v septembru 1984 (ZI registracija, dopolnilni tečaji tujih jezikov, uvajalni seminar).

Podrobnejše informacije o vpisnih pogojih, organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite na tel. št.: 061/222-212.

DO AVTOMATIK

Inovacijske nagrade

V torek, 19. junija je bila v sejni dvorani Skupščine občine Ljubljana-Šiška slavnostna podelitev inovacijskih nagrad za leto 1983, ki jih na podlagi sklepa 7. seje vsako leto podeljuje Raziskovalna skupnost omenjene občine. Slavnostni seji oz. podelitvi priznanj in nagrad so prisostvovali predstavniki družbeno-političnih organizacij in upravnih odborov skupščine, člani raziskovalne skupnosti in nagrajenci iz organizacij združenega dela. O pomenu razvojno-raziskovalne dejavnosti in uvajanju dosežkov v neposredno proizvodnjo, je zbranim spregovorila Anka Tominšek, predsednica skupščine občine Ljubljana-Šiška.

Priznanja, oz. nagrade, ki jih je nagrajenecem izročil predsednik skupščine raziskovalne skupnosti dr. Franci Stare, je med drugim prejela tudi skupina delavcev iz delovne organizacije Avtomatika, TOZD Naprave za energetiko — Področje mikroračunalniških naprav: Safet Medjedović, Marko Breskvar, Zoran Lah in Tomaž Košat in sicer za razvojno delo »Mikroračunalniški informacijski sistem v funkciji organizacije maloserijske proizvodnje.«

S tehničnega stališča predstavlja sistem originalno pomagalo za potrebe planiranja in priprave proizvodnje, saj zagotavlja: količinsko in časovno planiranje zalog repromateriala, sklopov in naprav, terminsko planiranje poteka proizvodnje, planiranje zasedenosti proizvodnih kapacitet, določitev poteka skladiščenja in lansiranje repromateriala in podsestavov v proizvodni proces itd.

Sistem je programsko modularno zasnovan, kar omogoča univerzalno prilagoditev v proizvodno okolje. Uporabnik lahko izbira med standardnimi in posebnimi opcijami, ki se dograjujejo z dodatno programsko opremo.

SYS ROP je bil razvit na mikroračunalniku Iskra DATA 1680, ki je razširjen z dodatnim pomnilnim medijem. Programski paket je možno vgraditi v vsak mikroračunalniški sistem Iskra DATA 80/76. Prednosti so v veliki kapaciteti zunanjega pomnilnika za podatkovno bazo, ki jo hkrati lahko obdeluje več uporabnikov z različnimi programi. Za preiskavo podatkov baze je bila razvita asociativna hashing metoda za direktni dostop do podatkov.

- OSNOVNE FUNKCIJE:**
- kreiranje in vzdrževanje podatkovne baze
  - generiranje tehnoloških in komercialnih kosovnic
  - izvajanje skladiščnih transakcij
  - materialno planiranje.

Primarna podatkovna baza vsebuje vse elemente proizvodnega procesa, opremljene s primernimi ključi. S sekundarno podatkovno bazo se kreira nabor ključev za izdelavo kosovnic materiala. Več elementov tvori funkcionalne enote, ki se povezujejo na višjem nivoju v sestavne dele končnega izdelka. Tak seznam imenujemo kosovnica, ki se deli v tehnološko in komercialno. Prva vsebuje tehnološko urejene elemente, opremljene z ustreznimi standardi in časovnimi normativi. Komercialna kosovnica je opremljena s ceno elementov in cenikom izdelka in je zato primerna za uspešno poslovanje in trženje. Materialno planiranje je izve-

deno z ustrezno obdelavo in rezervacijo skladiščnega stanja elementov.

- OSNOVNE LASTNOSTI:**
- prilagodljivost programske opreme na aparaturo
  - prilagodljivost na različne tipe proizvodnega procesa
  - modularnost programske opreme
  - funkcionalna razširitev sistema po naročilu
  - direktni dostop do podatkov v bazi
  - možnost povečanja kapacitete podatkovne baze s pomočjo dodatnih pomnilnih medijev.

SYS ROP uspešno deluje v organizaciji maloserijske proizvodnje v DO Iskra Avtomatika — področje proizvodnje mikroračunalniških naprav. Sistem spada med prve primere izvoza znanja v Iskri. SYS ROP je zaščiten kot tehnična inovacija. Š.D.

DO KONDENZATORJI — SEMIĆ

Rekreacijski center Primostek odprt

V soboto, 30. 6. so odprli rekreacijski center na Primostku, tako kot so se dogovorili na sindikatu. Da bodo semiški delavci lahko nemoterno, brez zapletov prihajali na zasluženno rekreacijo in kopanje v Kolpi, si morajo vsi motorizirani člani Iskre Semič priskrbeti nalepke. Kdor ne bo imel nalepke, bo moral tako kot zunanji obiskovalci plačati parkirnino 100 din.

V centru Primostek bodo lahko dobili obiskovalci tako topli obrok prehrane, kot tudi vrsto pijač in napitkov v času od 7. do 23. ure. Velja le omejitev za kosilo, za katero je potrebno predhodno naročilo v prejšnjem dnevu ali do 9. ure istega dne. Število toplih obrokov bo letos maksimirano na 70. Ko bo to število doseženo, naročil ne bodo več sprejemali. Prednost pri naročanju kosil imajo delavci Iskre Semič.

V letošnjem letu bo vpeljana novost in sicer priprava »kotlinov«, katero boste naročali po želji. D.Ž.

Križki podi — Razor

Planinsko društvo Iskra organizira dvodnevni izlet na Kriške pode in Razor, 14. in 15. julija. Dobili se bomo v soboto, ob 6. zjutraj pod uro na ljubljanski železniški postaji. Odpeljali se bomo z rednim avtobusom do Vrat, od tu pa skozi Sovatno do Pogačnikovega doma, (4 ure), kjer bomo prespali. Povzpeli se bomo še na Razor, v nedeljo pa sestopili v Trento. Prijavite se pri Bredi Jančar tel.: 572-331, int.: 614.

DOPISUJTE V NAŠE GLASILO

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željenzov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Milan Krapež (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušek (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana Trg revolucije 3, tel.: 213-213, int.: 34-95 do 34-98 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Iz tujega strokovnega tiska

Nova vrsta elektromotorjev

General Electric je izdelal novo vrsto izmeničnega elektromotorja vrste Phönix, pri katerem so pogonske izgube za 20% nižje. Motor ima na temelju vakuumna impregnirano izolacijo standardne izvedbe. Mimo tega imajo ležaji boljše hlajenje, večje tesnenje proti umazaniji in vlagi, ne izgubljajo olja, problemi nihanja pa so odpravljeni. Na novo konstruirano ohišje daje boljšo zaščito, duši šume in dopušča lažji poseg do motorja. Proizvodnja obsega za sedaj motorje s kletkastimi kotvami in močjo od 375 do 7.500 kW. Bo pa kmalu prešla na sinhronske motorje, moči od 1.000 do 6.000 kW.

Baterijski priključki

Na svetovno tržišče so prodrli novi akumulatorski priključki s popolno zaščito pred morebitnimi stiki s kovinskim okoljem. Priključki omogočajo v sekundi spoj na akumulatorju ali njegovo odstranitev brez slehernega orodja in dotika delov, ki so pod napetostjo. Zaščiteni so pred korozijo, ognjem in poškodbami, ustrezajo vsem vrstam kablov in imajo tudi priključek za sekundarni kabel (v avtomobilskih primerih zagona zaganjalnika pri drugem vozilu). Priključki so primerni tudi za serijsko vezavo baterij, npr. v telefonskih centralah itd. Izdelani so iz umetnih snovi, ki preprečujejo sleherni kratki stik in popolnoma pokrivajo pole baterij. Priključki so seveda patentirani, uporabljajo pa jih pri vseh vrstah avtomobilov, čolnov, traktorjev itd., predvsem pa pri vojaških vozilih.

Pogon na štiri kolesa

Pomembno prednost na zasneženih cestah daje pri motornih vozilih pogon na vsa štiri kolesa. Poskusi so pokazali, da je vlečna sila pri osebni avtomobilih s pogonom na vsa štiri kolesa na ledu boljša, kot pri pogonu na dvojce koles na suhi cesti. Prav zato so se mnoga avtomobilska podjetja odločila za različke posameznih modelov tudi s pogonom na štiri kolesa.

Pogon pa ima tudi slabe strani: večjo težo vozila, večjo porabo goriva in seveda višjo ceno vozila. Konstrukcije težijo sedaj za tem, da bi znižali težo vozil in s tem dosegli manjšo porabo ob le nekoliko višji ceni. Vodilo avtomobilskih proizvajalcev namreč je, da ni tako pomemben start pri 30 stopinjah Celzija, marveč, da se vozilo tudi premakne v najslabših zimskih razmerah ne samo z ravnine, temveč tudi s strmih.

Poskusni let

Pri poskusnem letu nad puščavo Nevada se je pred kratkim smrtno ponesrečil nek general ameriškega letalstva. Primer ni nič posebnega, kajti poskusni piloti še vedno tvegajo življenja pri tem izjemnem poklicu. Strmoglavljeno letalo tudi ne bi vzbudilo pozornosti, če bi bilo ameriško, toda letalo je bilo sovjetsko, vrste Mig 23, in po sporočilu je opravljalo zaupne naloge. Da velesile porabljajo denar za uničevalna orožja, ni nobena skrivnost. Nekaj novega pa je, da ga porabljajo tudi za to, da eksperimentirajo z orožjem nasprotne strani. Samo upamo lahko, da ne bo prišlo na misel kakšnemu generalu kupiti atomsko bombo nasprotnika in jo vreči nato na lastnem ozemlju za merjenje njene učinkovitosti. Le Monde, Paris.

Posebni računalniki

Pri nakupu osebnih računalnikov so velike težave. Običajnemu kupcu je namreč izredno težka izbira ob množici ponujenih osebnih in mikroračunalnikov. Prav te naloge se je lotila mednarodna razstava, ki je bila med 27. aprilom in 8. majem letos v Parizu. Obiskovalci so imeli na voljo pet instaliranih terminalov vrste Minitel z dostopom do podatkovne banke in posredništvom 80 posebnih računalnikov s cenami od 100 tisoč do 500 tisoč dinarjev različnih proizvajalcev, zraven pa še 70 tiskalnikov. Storitve je posredovala NMPP (Nouvelles messageries de la presse parisienne). Obiskovalci so morali navesti, če imajo računalniško znanje in za kakšno rabo predvidevajo računalnik (igre, obdelava tekstov, vaje s programiranjem itd.) in koliko nameravajo investirati v računalnik. Na temelju teh podatkov so prejeli brezplačen odgovor z ustreznimi podatki in celo kritični pripombami.

Pralniki z mikroprocesorji

Gospodinjski pralniki in tudi pralna sredstva so dosegli visoko razvojno stopnjo. Nadaljnji napredek je mogoč samo z vzajemnim upoštevanjem obeh delov. Gre za to, da bi v pralnikih potekalo avtomatično doziranje pralnih sredstev. S tem bi dosegli manjše stroške pri porabi le-teh in vode, hkrati pa bi zmanjšali odtok škodljivih detergentov v okolje.

Poglavitne ugotovitve temelje na spoznanju, da vsebujejo pralna sredstva različne komponente, ki se dajo nadomestiti. Doziranje je namreč odvisno od načina pranja, količine in stopnje zamazanosti tkanin, nadalje trdote vode in količine vode. Belila so potrebna, npr. samo pri glavnem pranju in še to je odvisno od zamazanosti. Glede na to pa je potrebna tudi različna količina pralnega aktivnih sredstev.

Doziranje novega pralnega avtomata tovarne Siemens poteka prek računalnika. Pralnik ima tudi poseben vsebnik za tekoča pralna sredstva, ki zadostujejo za 30 do 50 pranj. Mikroračunalnik izbere na podlagi izbranega pralnega programa način in količino posameznih pralnih sredstev in jih v ustreznih trenutkih dodaja prek črpalke. Pralnik uporablja tudi nižjo temperaturo, pralne komponente pa so samo tiste, ki so res potrebne. Doziranje prek potreb ni mogoče.

Seveda bo naslednja generacija pralnikov zanesljivo uporabljala mikroprocesorje, zlasti zato, ker je pranje s tem cenejše in učinkovitejše.

Menjava je spet moderna

Od 30 let naprej se vedno bolj širijo med podjetji kompenzacijski posli. Širjenje teh poslov prevzemajo sedaj centrale, ki posredujejo in ponujajo menjavo. Podjetja si izmenjavajo vse, od pisarniške opreme pa do različnih strojev. Najbolj zgovoren razvoj izkazuje švicarska družba WIER. Tod je menjalo leta 1950 1.500 članov različno blago v vrednosti 4 milijone frankov. Leta 1983 je število članov poraslo na 28 tisoč, ki so menjali različno opremo v vrednosti pol milijarde frankov. V ZDA poteka menjalna trgovina pod pojmom »bartering« (barter je izmenjava, menjalna trgovina). Prva barter firma je bila ustanovljena leta 1961, medtem ko sedaj ceni ameriško trgovinsko ministrstvo menjalni promet na 90 milijonov dolarjev letno. Ministrstvo predvideva, da bo leta 1990 15% celotne ameriške trgovine odpadlo na te menjave.

V Zahodni Nemčiji zajema menjava skoraj vse, npr. naprave za barvanje tkanin, pisarniški material, zaboynike, okrasne rastline itd.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Tehniško poročilo Iskra

Že vrsto let izhajajo kot priloga Elektrotehniškega vestnika tudi Tehniška poročila Iskre (v sh; Tehniški bilten). V njem objavljajo Iskraši svoje prispevke kot novosti, nove poglede in ugotovitve s področja elektronike in elektrotehnike.

Ob obnovitvi adreme vabimo vse Iskraše, ki želijo prejemati to publikacijo brezplačno, da nam pošljejo izpolnjen kupon na naslov: Iskra, Marketing, Poljanska 31, 61000 Ljubljana (za Tehniška poročila Iskra). Na kupon opozorite tudi svojega sodelavca — ko, ki bi želel prejemati časopis.

izreži

Priimek, imé .....
Poklic .....
Delovno mesto .....
DO, TOZD .....
naslov DO, TOZD .....
pošt. št. ....
kraj .....

Želim prejemati brezplačno Tehniška poročila Iskra na gornji naslov.

Kraj, datum: .....
Podpis: .....

Časopisne novice

V Bijelem polju so začeli polniti v steklenice črnogorsko tako imenovano tekočo marjetico. S tem so slovesno predali v obratovanje najodobnejšo polnilnico, ki bo na uro napolnila kar 10 tisoč steklenic črnogorske slatine, ki je po okusu zelo podobna Radenski.

Radenska je bila tudi nosilka celotnega projekta gradnje in je skupaj z Muro, Iskro, Merxom in Avtoradgono vložila v ta slovensko-črnogorski projekt 161 milijonov dinarjev.

V Iskri bodo za Sovjetsko zvezo izdelali novo medkrajevno telefonsko centralo vrste metaconta 10 C za 7 tisoč medkrajevnih zvez. Pogodbo o prodaji oziroma nakupu so predstavniki Iskre in ministrstva za zunanjo trgovino SZ podpisali v Moskvi. V kranjski Telematiki si od tega posla, vrednega 15 milijonov dolarjev, precej obeta, saj jim bo med drugim pomagal izboljšati slabo finančno likvidnost. Iz Telematike so doslej izvozili v Sovjetsko zvezo že deset takih central — Delo.

V tovarni elektromotorjev v Železnikih bodo letos izdelali 3,5 milijona malih elektromotorjev za gospodinske aparate, šivalne stroje in podobne naprave. Doma jih bodo prodali 200 tisoč, sami jih bodo vgradili v gospodinske aparate približno 300 tisoč, kar 3 milijone pa jih nameravajo izvoziti.

Velik izvoz za to Iskriino tovarno sicer ni novost, saj je že dolgo tega, kar se je usmerila na tuja tržišča. Vendar pa je prav izvoz ta čas v poslovni politiki odločilen element za pozitiven finančni dosežek. S prodajo elektromotorjev na tujem zasluži Iskra več kot doma, ker jih lahko draže proda. Razlike v ceni so tudi pri gospodinskih aparatih. Zato so začeli zmanjševati ali celo opuščati proizvodnjo gospodinskih aparatov. Mešalnikov, mesoreznic in masažnih aparatov ne izdelujejo več, precej manj naredijo sesalnikov, razmišljajo pa tudi o tem, da bi prenehali delati kombinirani gospodinski aparat, imenovan multikvik. Kot pravijo v Iskri, bi gospodinske aparate sploh ne izdelovali več, če ne bi šlo za sicer dolgoletno in uspešno kooperacijo.

V Iskriini tovarni v Semiču so v elektronskem programu približno pet let za svetovno konkurenco, v energetskem pa še precej več. Iskriina proizvodnja je v primerjavi s svetovnimi proizvajalci kondenzatorjev skoraj v celoti maloserijska, kar poleg zastarele opreme še zmanjšuje produktivnost. Da bi si zagotovili surovine iz Zahoda, so prisiljeni izvažati pod konkurenčnimi pogoji — kar pomeni nizke cene, visoko kakovost, slabe plačilne pogoje — in to količine, ki za druge niso zanimive. Konvertibilno tržišče zato zanje v glavnem ni zanimivo, prav nasprotno je na vzhodu, kjer prodajajo izdelke po nekajkrat višjih cenah kot doma. Čeprav bi bilo moč na klirniško tržišče izvoz tudi podvojiti, ga zaenkrat vrednostno in količinsko omejujejo zaradi uvoznih težav in pretapljanja valut. Dolenjski list.

Štiridesetletni komercialist Viktor Vreš iz Zgornje Kokre, član tržiškega Prepiha, zaposlen pa v Iskri v delovni organizaciji Iskra Commerce v Ljubljani, je je letošnji republiški in državni prvak v letenju z zmajem. V petih letih je opravil 270 poletov, prebil v zraku nad 200 ur in postavil državna rekorda v preletu in preletu s povratkom. Še vedno pa velja njegov 101 km dolgi polet kot državni rekord v preletu s Kašnega vrha nad Gornjim gradom do Rateč in Bovca. Glas, Kranj.

Zbral in uredil Marjan Kralj